

Szerkesztőség és Kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 4Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Szerkesztőség 6-10. 6-52

NAPILÓ

Működési és elosztási

szabályzatok 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMűködési
szabályzatok, határolás és
más egyéb iratok 10

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. OKTÓBER 24.

290. SZÁM

CSÜTÖRTÖK

Briand Daladiert ajánlja utódjául

Doumergue köztársasági elnök megkezdte a kibontakozási tárgyalásokat

Csak harmadfél hónapig élt a Briand-kormány. Julius 31-én mutatkozott be a kamarában és azzal a hivatással kapott többséget, hogy az engesztelődés jegyében hívja össze a hágai konferenciát, kedden pedig a hágai konferencia miatt bukott meg, amelynek határozatait a váratlanul összeverődött többség nem fogadta szívesen. Briand ellen szavazott természetesen a kommunista párt, továbbá a szocialisták és a radikális szocialista párt nagyrésze, amelynek sejtelve sem volt arról, hogy szavazatával segíti megbuktatni Briandt. Megállapítható, hogy

Briand

azoknak számára volt a legnagyobb meglepetés a kormány bukása, akik a kabinet ellen szavaztak.

mert az a furcsa helyzet állott elő, hogy nem kormánybuktatás szándékával mentek rohamra a kabinet ellen. A jobboldal túlnyomó többsége és a mérsékelt középpárt kitartott Briand mellett, így jutott 277 sza-

Briand tovább fogja vezetni Franciaország külpolitikáját

Általános az a vélemény, hogy a kormányválság nem lesz tartós és már néhány napon belül megalakul az új kabinet, amelynek *Briand feltétlenül tagja lesz*, mert ha nem is vállalja a miniszterelnökséget, az elől semlegesre sem fog elzárkózni, hogy ő vezesse tovább Franciaország külügyeit.

De sokat beszélnek *Herriot* miniszterelnökségéről is, habár ő éppenséggel nem kedvelt egyéniség a jobboldalon.

A német-francia tárgyalások folytatásának szempontjából mértékadó körökben nem várnak különösebb

Sulyos bel- és külpolitikai bonyodalmakat jósol a francia sajtó

A párisi lapok a legnagyobb meglepetés hangján írják a Briand-kabinet bukásáról, mert abban meggyeznek a vélemények, hogy nem esett volna nehezebbre, ha nem vette volna könnyen a dolgot, rávenni a kamara többségét, hogy először a költségvetést tárgyalja és a Young-terv miatt bejegyzett interpellációk vitáit halassa későbbre. Az egész sajtó azt írja, hogy a leendő kormány nem lesz hosszú életű és hogy

sulyos bel- és külpolitikai következményekkel fog járni a kormányváltás.

A *Petit Parisien* emlékeztet arra, hogy ugyanaz a népparlament, amely augusztus 1-én 189 szótöbbséggel felhatalmazta Briand-t a hágai tárgyalások megindítására, most néhány hét múltán 11 szótöbbséggel elmozdította helyéről a kabinetet, még mielőtt a hágai konferencia befejezhető volna munkáját. Az új miniszterelnök helyzete nehéz lesz, mert a kamarában csak olyan többség tarthatja magát hosszasan, amelyet *Poincaré* a második kabinetjének megalakításakor maga körül tudott tömöríteni, miután a radikális szocialisták cserbenhagyták.

Maradna még az a lehetőség, hogy *Paul Boncour* alakítson szocialista kormányt a radikálisok támogatásával. De a szocialisták és a radikálisok szövetezése még nem adná ki a többséget és mind a két párt kénytelen volna a radikális szocialisták kezét keresni, akikhez a köztársasági szocialisták és a radikális baloldali tagjai csatlakoznának. A kérdés már most az, hogy

milyen kormánya lesz Franciaországnak: baloldali kabinet *Paul Boncour*-ral, vagy olyan, amelynek élén *André Tardieu* áll, esetleg *Briand* tizenharmadszor, ami a legvalószínűbb.

vazat a kormány javára, amellyel szemben 288 szavazat esett és így 11 szótöbbséggel kisebbségben maradt a kabinet. Az eredmény kihirdetése után átkalános lett a zűrzavar, csak maga Briand volt nyugodt

és hívei azt mondták, hogy nem féljék a bukást, sőt jól esik neki a gondolat, hogy szabadulhat a kormányzás terheitől.

A leszavaztatás után a kormány tagjai Briand vezetésével haladéktalanul az Elyseebe siettek átnyújtani a lemondást a köztársaság elnökének. A lemondó kérvény csak két mondatot tartalmaz: a kamara megvonta bizalmát a kabinettől, tehát a kormány alkotmányos kötelességéhez híven átengedi helyét másnak. *Doumergue elnök elfogadta a lemondást, megköszönte Briandnak eddigi fáradozásait* és arra kérte, hogy egyelőre vezesse tovább az ügyeket, míg megalakul az új kormány.

Míg Briand és a lemondott miniszterek az Elyseeben tartózkodtak, a kamara folyosóin élénk volt az élet a pártok izgatottan tárgyalták a történeteket és a várható fejleményeket. A szocialisták, a radikális szocialisták és a jobboldal 30 tagja, akik *Marin* volt nyugdíjügyi miniszter körül tömörültek, külön csoportban vitatták meg a teendőket.

veszedelmet Briand lemondása következtében és úgy vélekednek, hogy a Rajna-tartomány kiürítése sem fog halasztást szenvedni,

mert a kamara jelenlegi pártarányai szerint nem alakulhat olyan jobboldali kormány, amely a Rajna felszabadítását ellenzi. Ehhez nem elegendő a jobboldal száma. A legvalószínűbb mégis, hogy a köztársasági középpárt fogja átvenni *André Tardieu* vezetése alatt a kormányt, amely *Maginot* pártcsoportjától kezdve a radikális szocialistákig maga köré tudná gyűjteni a kamara többségét.

Az *Echo de Paris* azt írja, hogy Briand maga volt a saját sirásója, mert még azt sem tartotta szükségesnek, hogy nagy szónoki erejével maga felé fordítsa a többség érzelmeit, egyáltalán nem inakodott lelkesíteni, nem azt kiáltotta oda a régi többségnek, hogy össze kell fogni, hanem szinte hágyadatan emlegette a lemondást.

A német sajtó a bukásról

Berlinből jelentik: A *Germania* kiemeli, hogy a rohamot Briand ellen a baloldal és a szélső jobb intézte és hogy a helyzet ennek következtében egységes szempontból nem ítélhető meg. A *Vorwärts* azt írja, hogy ha Briand tényleg az a nyílegyenes vonalú előharcosa lett volna az európai kibékülésnek, mint aminek magát szerette feltüntetni, akkor nem lett volna rá szüksége, hogy a radikálisok indítványával szemben felvesse a bizalmi kérdést. Briand nem akart tágitani jobboldali támogatóitól és inkább engedte magát leszavaztatni. A *Vossische Zeitung* abban foglalja össze véleményét, hogy Briand sokkal hamarabb semmint maga gondolta volna, a saját kárán tanulta meg, hogy jobboldali többséggel nem lehet a béke és a nemzetközi megegyezés politikáját sikerre vinni.

London véleménye

Londonból jelentik: A Briand-kabinet bukásának híre olyan későn érkezett Londonba, hogy a reggeli lapok legnagyobb részének már nem volt ideje állást foglalni.

A *Daily Chronicle* vezércikkében rámutat arra, hogy nagy csapás Briand lemondása, még mielőtt be-

fejezte volna az európai jólétre és békére oly fontos művét.

A *Morning Post* párisi tudósítójának véleménye szerint *Briand elhibázott taktikájának* tulajdoníthatja bukását, mert ha csak néhány órát is tudott volna nyerni, centrupárti hívei bizonyára olyan erőket tudtak volna felvonultatni, amelyek biztosították volna a kormány többségét.

Másrészt felvetődik az a kérdés, vajon nem csupán

Briand ügyes sakkhuzásáról van szó,

Marin volt miniszter, aki megbuktatta Briand kormányát

aki ily módon akart megszabadulni a kormánytöbbséget alkotó pártok egy részétől, minden valószínűség szerint a jobbszárnytól, amely ellenezte a Rajna-vídek kiürítését és a locarnói szerződést.

Daladier kormányalakítása előtérben

Doumergue köztársasági elnök megkezdte a pártvezérek kihallgatását és elsőnek szokás szerint *Bouissont*, a képviselőház elnökét kérte megához, majd *Droumont*, a szenátus elnöke jelent meg a köztársaság elnökénél. A délután folyamán az egyes parlamenti csoportok vezéreit és a parlamenti bizottságok elnökeit fogadta *Doumergue* elnök.

Egyes verziók szerint ismét Briand kap kormányalakításra megbízást, azonban Briand állítólag Daladierben jelölte meg utódját, miután Daladier a siker legtebb kilátásával vállalhatná a kormányalakítási mandátumot.

Baloldali kormány alakulását is valószínűnek tartják

A *Paris Midi* értesülése szerint *Doumergue* köztársasági elnök igyekszik a lemondott Briand miniszterelnököt rávenni arra, hogy vállalja el a kormányalakítást, azonban ha Briand erre nem lesz hajlandó, valószínű, hogy baloldali politikus kap mandátumot.

Doumergue elnök komolyan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy

Paul Boncour, a szocialista párt jobbszárnyának vezérét bizza meg a kormány megalakításával.

Ez esetben kifejezetten baloldali kormány alakulna.

Berlinben nyugodtan ítélik meg a helyzetet

Berlinből jelentik. Miután a Briand-kormány bukása okozta meglepetés lecsillapodott, német politikai körökben már nyugodtan ítélik meg a helyzetet. Az egész berlini sajtó hangsúlyozza, hogy az új kormány alakulására bő lehetőség nyílik, de legvalószínűbbnek tartják, hogy a lemondott Briand-kormányt fogják rekonstruálni, még szélesebb alapon.

„A futball, a birkózás és az ökölvívás lealacsonyítja az embert“

Egy beogradi szerzetes tanár előadása a túlzott sport-kultusz káros hatásairól

Vlasics Petár tanár, ferencrendi szerzetes a beogradi keresztény ifjak egyesületében a napokban előadást tartott a mai ifjúságról. Az előadás élénk feltűnést keltett különösen sportkörökben, mert a szerzetes előadásában élesen szembeállt a sport divatos ágaival: a futballal, birkózással és a bokszal. Általában éles kritikát mondott a mai ifjúságról, amelynek lelki elmaradottságát kemény szavakkal ostorozta.

— Ha arra gondolunk — mondotta többek között — hogy milyen egészségtelen jelenségek mutatkoznak ifjúságunk körében, kénytelenek vagyunk megkérdőzni: »Hát azt hiszitek, hogy lehet szépet és nagyot alkotni ilyen ifjúsággal?«

— Ifjúságunk életének számos beteg jelensége között első helyen áll a sportkultúra túlzása vétele. A mai ifjúságnak valósággal szenvedélye a sport, amely lefoglalja egész idejét és elfojtja benne a kötelesség érzetét.

— A sport önmagában egyáltalában nem hasznos dolog. De mindenben mértékre van szükség. Semmit sem szabad túlzásba vinni. Azt mondja a szerb közmondás: »Ami túl nagy, a szákot is elszakítja«. Egy másik közmondás szerint pedig: »Amit agyonszórtak, az még a macskának se kell«. Szép dolog nézni az ifjakat és a lányokat, akik testben szépen kifejlődtek, de még szebb lenne, ha lelkileg is fejlettek volnának. Igen nagy a baj, ha nincs lélek az egészséges testben. Teli has és üres fej, hosszú láb és rövid ész, hizlalt test és sovány lélek, abnormalitások, amelyeket ki kell irtani. Könnyebb a testi fájdalmat elviselni, mint a lelki visszamaradottságot, mert az embert nem araszal mérik, hanem az észsel.

— A mai ifjúság túlságosan sok időt és fáradságot fordít a test fejlesztésére és keveset a lélek művelésére. Jobban szereti a labdát, mint a könyvet. Jobban ismeri egyes sportklubok jelentéktelen játékosait, mint a világtörténelem nagy embereit. Jobban érdekli, hogy ki győzött ezen vagy azon a versenyen, mint a fizika vagy matematika problémáit. Jobban ismeri a gólrugás és a korner szabályait, mint saját nyelvének grammatikai szabályait.

— A legszomorúbb, hogy ifjúságunk éppen a sport legalantasabb fajtáinak hódol, amik nemcsak hogy

nem némesítik, hanem lealacsonyítják az embert és nemcsak hogy nem használnak a testi fejlődésnek, hanem az életet is veszélyeztetik. Ezek a sportok: a futball, a birkózás és a bokszolás. Valahányszor ezeket a játékokat dícsérik, mindig azt kell felelnem, hogy ezek a legalacsonyabbrendű játékok és méltatlanok az emberhez. Olyan játékok ezek, amelyekben csak az ember alacsony, állatias ösztöne mutatkozik meg. Ezért ifjúságunkat minden lehetséges módon el kellene tiltani ezektől a méltatlan sportoktól. De nem csak az ifjúságot kellene leszoktatni a futballról, hanem az idősebbeket is. Abban kell kitűnünk, ami az embert műveli, némesíti és ami megszerzi a boldog, békés, szeretőteljes és elégedett élet feltételeit.

— Sehogyan se tudom megérteni, hogy az ilyen játékok »nemes versenynek« nevezik. Ha az nemes, hogy egyik a másikat ököllel megüti, akkor nem tudom, mi a nemes. Vagy ha »szép ütés« az, amikor valaki kúti a társa szemét, vagy fogát, akkor nem tudom, mi a csunya. És valóságos csoda, hogy — mint az újságok írják — rendszeren zsúfolásig megtelnek a termek, ha birkózás vagy bokszolás van. Annyira megtelnek, hogy sokszor rendőrséget kell igénybevenni. A különféle tudományos előadások pedig konganak a termék az ürességtől... Még csodálatosabb, hogy a birkózó- és bokszmeccseken a női nem előkelő képviselői is nagy számban megtalálhatók. Ők is nézik és élvezik az ilyen játékokat.

— Szükséges volna, hogy a mai társadalom mentalitása megváltozzék. Be kellene látni, hogy a testi erő nem minden és a lelki érték sokkal többet jelent a testi kiválóságnál. Nem testi erőpróbában kell mérkőzni, hanem a lelki képességek próbáiban. Plinius, a régi római író az akkori gladiátor-játékokkal kapcsolatban azt írta: »A mi gladiátor-játékaikat megrentették a népet«. Nos, némely modern sportjátékok megrentik népünk izlését, különösen az ifjúságot és megölik benne a magasabb vallási, kulturális és szociális eszmék csíráit.

Vlasics Péra tanár, szerzetes beszéde sportkörökben nagy feltűnést keltett. A beogradi sportklubok most azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a sajtó útján válaszolnak az előadásra és részleteken kifejtik a sportolás hasznát és előnyeit.

A Horánszky-uccai revolveres banditák a budapesti törvényszék előtt

A volt rendőrdíjnok és cinkostársai azzal védekeztek, hogy udvariasan bántak áldozataikkal — Két rablót négyévi, egyet háromévi fegyházra ítélte a bíróság

Budapestről jelentik: A budapesti törvényszéken szerdán tárgyalták a Horánszky-uccai revolveres banditák bűnperét.

A vádrat szerint Vámos Jenő volt rendőrdíjnok, Tóth János kereskedősgé és Szincsek Alajos magánbiztosító 1929 februárjában megbeszélték, hogy bármilyen áron, de pénzt fognak teremteni maguknak. Próbálkoztak mindenféleképpen, végül szimatolták a lakásokat, hogy melyiket lehetne kifosztani és végül április elsején megtalálták azt a lakást, amelyet könnyen ki lehet rabolni.

Egy napon Vámos, a volt rendőrdíjnok és Szincsek, a volt magánbiztosító a Horánszky uca 27. számú házába felmentek özvegy Ormay Mórnének, a ház tulajdonosának lakására, azzal az ürüggyel, hogy a házban üresen álló bálterhelyiséget és a hozzá tartozó egyszobakonyhás lakást ki akarják bérelni. Beszélgetés közben megtudták, hogy az öreg özvegyasszonynak mükünsei vannak és hogy pénzt a Wertheim-szekerényben tartja.

Szincsek és Vámos közülök tapasztalataikat cinkostársakkal, Tóth-tal és most már elhatározták, hogy Ormayné-t ki fogják rabolni.

Április másodikán reggel kilenc órakor indultak el utjukra. Tóth magához vette revolverét, Vámos pedig egy feszítővasat. Feltűnést keltett volt, amikor Tóth becsüngengette a lakásba. Ormayné házvezetőnéje, Steiner Gusztávné nyitott nekik ajtót. Újból a lakás és a bálterhelyiség kibérlésének ürügye alatt mentek be a lakásba és beszélgetni kezdtek Ormaynéval. Alig telt el egy-két perc, amikor Szincsek elköltöztette magát: — Elő a pisztolyt! Tóth revolvert szegzett a két asszonyra és hűdős fenyegetések közben kifosztották a lakást. Feltörték a szekrényeket, kinyitották a Wertheim-szekerényt is és minden pénzt, ami ott volt: tízenegyzernyolcszáz pengőt magukhoz vettek. Azután a két nőt kötelekkel összekötötték, a hálószoba

sakába lökték őket, különböző butorabokkal elbarikádozták, majd újból lelővéssel fenyegették még 3 ket s azután elmenekültek. A pénzen megosztottak, a revolvert és a feszítővasat az őrsz köveiség kertjébe dobták, majd szételétek.

A jól sikerült rablás után ismét különböző büncselekményeket követtek el s végre hónapok múltán a véletlen következtében a detektíveknek sikerült ellopni a három betörtöt.

Vámos Jenő a per elsőrendű vádlottja a tárgyaláson a következőket mondta:

— Bűnösnek érzem magamat. Rendőrdíjnok voltam 1921-től, de 1923-ban elbocsátottak. Ekkor kezdődött kálváriám. Dolgoztam mindenütt, de seholsem tudtam véglegesen elhelyezkedni. Sokat éheztem és kóboroltam az utcákon. Szincseköt már gyermekkorom óta ismertem, ő is állás nélkül volt. Együtt kerestünk munkát. Ezután csatlakozott hozzánk Tóth, akinek szintén nem volt állása. Eppen kilakoltatás előtt állottam, mert nem tudtam megfizetni a lakbért. Február volt, télvíz ideje. Megbeszéltük hárman, hogy valamit okvetlenül kell csinálni, mert különben éhen veszünk.

— Szincsekkel barángoltunk az utcán — folytatta — hogy valamilyen megfelelő csele lakáshoz jusjunk. Így kerültünk a Horánszky uca. Nem is gondoltunk ekkor még rablásra. Felmentünk Ormaynéhoz, a ház tulajdonosához, aki elmondotta nekünk, hogy jó módban él. Wertheim-szekerényben pénzt tart. Mi csupán azért mentünk fel hozzá, hogy tájékozódjunk az üzlethelyiség és a lakás áráról.

— És tájékozódás közben elhatározták, hogy ki fogják rabolni Ormayné-t — szövezt közbe az elnök — mert látták, hogy egy öregasszony, akivel könnyen el lehet bántani. A volt rendőrdíjnok tiltakozott az ellen, hogy előre megfontolta volna a rablást.

Egy napon elhatároztuk — mondotta — hogy fel-

megyünk Ormaynéhoz és lakáskeresés ürügye alatt pénzt szerzünk. A konyhaajtón keresztül mentünk be a lakásba. Steinné, a házvezetőné vezetett bennünket Ormaynéhoz. Mikor beértünk a szobába, ahol Ormayné a díványon ült, mind a hárman zavarba voltunk.

— Ó, ó, ó — csóválta a fejét a tanácselnök.

— Néhány pillanatig csend volt — folytatja valamósát Vámos — azután megszólaltam: »Kérem nagyságos asszonyok, szíveskedjenek nyugodtan maradni...«

— Igazán, gyönyörűen beszéltek maguk áldozataikkal — jegyezte meg a tanácselnök.

— ...szíveskedjenek nyugodtan maradni, mi majd olvesszük a pénztéket, amit a lakásban taláunk...«

— Maguk nem ezt mondták, hanem azt kiáltották:

— »Elő a gubdva, mert különben mindenki a halál fia.«

— Nem beszélünk mi így a hölgyekkel — szólt a vádlott — mi tisztességesen beszélünk velük. Önagysága azt mondta, hogy nincs nála pénz, legfeljebb hetvenöt pengő és ezt át is adta nekünk. Erre Szincsek azt mondta, hogy ő majd keresni fog pénzt és ugyanekkor rászólt Tóthra, hogy »elő a stuckert.« Tóth erre elővette a revolvert.

— Mire — egészítette ki a mondatot a tanácselnök — átadta maguknak a hetvenöt pengőt és Szincsek kijelentette: »Na azzal kint vagyunk a vízből.«

— A hálószobában kerestük a kulcsokat — folytatta Vámos — végre az egyik felkészített szekrényben megtaláltuk a Wertheim-szekerény kulcsát. Odamentünk ekkor önagysághoz és megkértük: »Nagyságos asszony, legyen kegyes, nyissa ki a Wertheim-szekerényt.« Erre önagysága ki is nyitotta.

— Közben pedig — jegyezte meg az elnök — hogy ilyen szépen turbóltak önagyságának, Tóth a revolvert halántékához tartotta Ormaynénak.

— Igen, így volt, — vallotta be Vámos — azután Ormayné odament és a Wertheim-szekerényből kivette a pénzt. Szincsek zsebredugta a pénzt, ekkor azt mondtuk önagyságáknak: »Kétszágunk van aziránt, hogy ha lemegyünk az utcára, akkor önök meg fogják engedni maguknak és uldunk fognak szólni.«

— Gyönyörű — mondja az elnök — közben pedig jól megkötötték a nőket és bevágták őket a sarokba.

— Mi nagyon kíméletesek voltunk, önagysága nyugodtan tartotta a kezét, hogy csak költözzük meg nyugodtan, még azt is mondottuk, nagyon vigyáznunk fogunk, hogy meg ne sértsük a hölgyeket. Igazán nem mondhatjuk a hölgyek, hogy nem voltunk kíméletesek. Ezután a sarokba állítottuk őket, miután meg voltak kötözve és szekrényekkel, butorokkal elbarikádoztuk.

— Nem vettük észre, hogy egy tapétaajtó elé állítottuk csak az előszobában, amikor menekülni akartunk, láttuk, hogy ők is menekülnek. Megfogtuk őket, újra visszavittük és most már egy másik sarokba állítottuk, ott is elbarikádoztuk őket, rájuk csuktuk az ajtót és elmenekültünk.

Vámos kihallgatása után Tóth Jánost és Szincsek Alapost hallgatta ki a bíróság. Mind a ketten beismerték a rablást és nyomorukkal védekeztek. A tanúk kihallgatása és a perbeszédok elhangzása után a bíróság mind a három vádlottat bűnösnek mondta ki. Vámos és Tóthot rablás bűntettében és lopás vétségében mint tetteseket mondták ki bűnösnek és fejenként négyévi fegyházra ítélték. Szincsek Alajost rablásban való bűnségében bűntettében mondták ki bűnösnek és háromévi fegyházra ítélték.

Kommunista szervezkedést lepleztek le Budapesten

Titkos nyomdát és több métermázs kommunista röpiratot foglalt le a rendőrség

Budapestről jelentik: A rendőrség hosszas nyomozás után nagyobb kommunista szervezkedést leplezte le, amelynek az volt a célja, hogy Magyarországon előkészületeket tegyen a kommunista uralomra. A kommunista szervezkedés élén Szűcs Erő huszonegy éves budapesti fiatalember állott, aki hosszabb időt töltött külföldön, ott a kommunistaikkal érintkezett s nemrégiben tért vissza Magyarországra. A Rákóczi ut 51. számú házában egy megindítandó kommunista lap szerkesztőségét és nyomdáját állította fel, azorkivül a Zöldmáli ut egyik házában nyomdát rendezett be, ahol kommunista röpiratokat nyomattak. A szervezkedés harmadik főpontja egy budapesti magánlakásban volt, ahol nagymennyiségű külföldön nyomott kommunista röpiratot halmoztak fel, hogy azokat Magyarországon terjesszék. A rendőrség a szerdára virradó éjszaka folyamán ugyanabban az időben mind a három helyen házkutatást tartott. A Zöldmáli ut 4/c számú házában letartóztatták Szűcs Erőnt s lefoglalták az ott lévő nyomdagépeket és a már elkészített nagymennyiségű röpiratokat. A Rákóczi ut 51. számú házában a megindítandó »Kommunista« című lap szerkesztőségi helyiségeit foglalták le és abban igen sok kéziratot és nagymennyiségű röpiratokat. A harmadik helyről a külföldön készült röpiratokat vitték el. Szűcs Erőn kívül még négy embert állítottak elő, akiket szerdán délelőtt átkísértek az ügyészségre.

A SZAPPANFOGYASZTÁS

A NEMZETEK KULTURFOKMÉRŐJE!

Liebig, a híres vegyésznek fenti megállapítása, ma nagyobb jelentőséggel bír, mint bármikor. — A szappan nélkülözhetetlen feltétel az egészség és jólét fentartása, valamint eredmények elérésére. Csakis jóminőségű szavatoltan tiszta színszappant használjunk. Legajánlatosabb a 80 év óta, az összes kulturállamokban fogalomként vált

SZARVAS VÉDJEGYŰ
SCHICHT SZAPPAN

Nagy nehézségek a keleti jóvátétel kérdésében A hitelező államok jóvátételi alapotszándékoznak létesíteni

Londonból jelentik: A *Times* hosszabb cikket ír a keleti jóvátételi kérdésről, amelyben megállapítja, hogy a Young-tervezet egyik nagy érdeme, hogy a keleti jóvátételek végleges rendezését teszi lehetővé. A békeszerződések szerint a jóvátételi összegek az összes volt központi hatalmak közös tartozásának tekintendők, a megoldás azonban a valóságban sokkal bonyolultabb. A jóvátételi összegeket sokkal nehezebb feladat a volt osztrák-magyar monarchián behajtani, mint Németországon. Többek között azért is, mert a volt monarchia területéből az utódállamok igen jelentékeny területeket kaptak s az új Ausztria és az új Magyarország sokkal kisebb, semhogy nagyobb jóvátételi összegeket fizethetne. A jóvátétel alapjául csak az átszabt területeken lévő köztulajdonok szolgálhatnak. A *Times* megállapítja, hogy a keleti jóvátételi rendezése a következő alapelvek szerint történik:

Jóvátételi alapot kell teremteni, amely teljesítendő a jóvátételi fizetéseket. Ausztriát, Magyarországot és Bulgáriát az a jóvátételi összeg terheli, ami ez alapon felül még mint fizetendő fennmarad. Az összes államok, amelyek a volt Ausztria-Magyarország és Bulgária területéből köztulajdonokat kaptak, ezeknek értékét átruházott javak néven befizetik ebbe az alapba s addig, míg ez a befizetés meg nem történt, ezeket a köztulajdonokat átruházott javak néven tartják nyilván. Az átruházott javak értéke a szakértők becslése szerint többszáz millió fontot tesz ki. Az utódállamok az 1919-iki spaai egyezményben kötelezték magukat, hogy felszabadítási költség címén 57 millió fontot fizetnek. Erre még semmiféle fizetés nem történt, ezek a fizetések az említett alap javára történtek. Az alaphoz befolyt összegeket a spaai egyezmény értelmében a hitelezők között osztják fel. Franciaor-

szág és Anglia csak hitelezők, Jugoszlávia, Olaszország, Románia és Görögország részben hitelezők, részben adósk. Olaszország és Görögország adósságai és követelései kölcsönösen kiegyenlítik egymást, Jugoszlávia és Románia tartozása nagyobb, mint a két állam követelése. Csehszlovákiának és Lengyelországnak nincs követelése, az utóbbi két állam nagy összeggel tartozik a jóvátételi alapnak.

A spaai egyezményt, valamint az időközben létrejött egyes alkalmasszerű megegyezéseket soha nem hajtották végre. Mikor 1921-ben kitudt, hogy Ausztria nem képes fizetni, a hitelező hatalmak megállapodtak, hogy Jugoszlávia, Olaszország és Románia részéről az átruházott javak és a felszabadítási költségek egymást kölcsönösen felemészítik, Csehszlovákia pedig 1926. december 31-ikéig 30 millió fontnyi összeggel tartozik felszabadítási költség címén.

A bizottság mostani tárgyalásának feladata az átruházott javak és a felszabadítási tartozások elintézése, nem pedig a német jóvátétel felosztása. Ezen a téren még a legnagyobb foku rendezetlenség van. Egyik-másik állammal alkalmasszerű megállapodásokat kötöttek ugyan, de még Magyarország fizetési kötelezettségének mértéke sincs megállapítva s a mai helyzet szerint Magyarország 1943. után is még határozatlan összegeket tartozik fizetni. Ugy Magyarországra, mint Bulgáriára nézve fennáll a Dawes-szerződés analógiája alapján a valutavélelmi záradék.

A jelenlegi párisi tanácskozások célja kettős: először a hitelező hatalmak kölcsönös követelésének megállapítása, az átruházott javak és a felszabadítási tartozások alapján, másodsor az adós államok kötelezettségeinek végleges elintézése a békeszerződések rendelkezései szerint. A bizottság feladata ezek sze-

rint nem könnyű. A Reuter-ügynökség jelentése szerint a párisi szakértő bizottság eddig még csak a volt ellenséges államok javaslatait tanulmányozza. Különös nehézségek állnak fenn Magyarország tekintetében, még pedig úgy az optánsügy, mint az egész jóvátételi kérdés körül. A nehézségek azonban a végleges rendezést nem fogják késleltetni.

Eltűnt egy noviszadi gabonakereskedő

Félmillió dináros tartozás hátrahagyásával Magyarországra távozott Dosler Márkó

Noviszadról jelentik. *Dosler Márkó* noviszadi gabona- és élelmiszerkereskedő péntek óta eltűnt Noviszadról. *Dosler* távozását még legszűkebb családjának sem jelentette be és sok rendezetlen ügy hátrahagyásával hirtelen eltűnt a városból. Egyes jelek szerint a kereskedő Magyarországra utazott és hitelezői közül szerdán többen feljelentést tettek ellene a noviszadi rendőrségen.

Dosler Márkó hátrahagyott adósságai rémítő dínárra rúgnak. Egyik közeli rokona 250.000 dínárral, egyik jugoszláviai bank noviszadi fiókja 100.000 dínárral egy noviszadi mézárasmester pedig hatvanezer dínárral károsodott. A bank szerdán elsőnek tett feljelentést *Dosler* ellen és a rendőrség elrendelte a gabonakereskedő körözését. *Dosler* az utóbbi időben fényűző életet élt, két évvel ezelőtt pedig hasonló ügyekből kifolyólag eljárás indult ellene, de akkor *Dosler*nek sikerült az ügyet rendezni. Az ismert gabonakereskedő hirtelen eltűnése nagy feltűnést keltett Noviszadon.

Jogerős lett Bicskei Elek ötévi fegyházbüntetése

A semmitőszék elvetette a pénzhamisító tanító semmisségi panaszát

Noviszadról jelentik: A semmitőszék foglalkozott *Bicskei Elek* nyírbaranyai tanító pénzhamisítási bűnpérről, amely annak idején nagy szenzációt keltett.

A noviszadi ügyészség *Bicskei Elek*et azzal vádolta, hogy Magyarországból egy pénzhamisítótársaság megbízásából 150 darab hamis százdínáros bankjegyet hozott át Jugoszláviába, hogy azokat itt elhelyezze. *Társaságában volt egy Dénes Imre* nevű budapesti lakos, belügyi nyomozó, aki segédkezett *Bicskei*nek a hamis pénzt elhelyezni. *Bicskei* és *Dénes* multévi szeptember 27-ikén és 28-ikán Noviszadon hét darab, október elsején Szuboticán három darab, október 9-ikén Novivrbászon négy darab és október 4-ike és 6-ika között ismét Noviszadon öt-hat darab hamis százdínáros bankjegyet helyeztek el.

A noviszadi törvényszék ezévi április 27-ikén tartotta meg ebben a bűnygyben a főtárgyalást. A törvényszék hamis pénz forgalombahozataláért ötévi fegyházra és 2000 dínár pénzbüntetésre, továbbá polgári jogainak ötévi felfüggesztésére ítélte *Bicskei*t és egyben örök időkre kiiltotta Jugoszlávia területéről. Az államügyész megnyugodott az ítéletben, míg az elítélt és védője felebbveztek.

A noviszadi felebbviteli bíróság szeptember 6-ikán foglalkozott a bűnygyvel és a tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. 1920 óta, amikor elkerült Topoláról, minden évben meglátogatta ottlakó édesanyját és amikor multévi szeptember 24-én ismét Jugoszláviába jött, a szuboticei pályaudvaron egy ismeretlen jólöltözött férfi szőlította meg, érdeklődött uti célja és a magyarországi állapotok iránt. Az ismeretlen felszólítására a vasuti parkba mentek, ahol az ismeretlen kijelentette neki, hogy jó üzlethez jut-tatja és átadott neki egy csomagban 150 darab hamis százdínáros, azzal a megbízással, hogy iparkodjék azokat elhelyezni. A hamis pénzért *Bicskei* 5000 dínár jó pénzt fizetett. Amikor a nappali világosság mellett megvizsgálta a százdínárosokat, észrevette, hogy azok rosszul sikerültek. Ennek ellenére megkísérelte Szuboticán, Noviszadon és Novivrbászon, hogy a hamis bankjegyeket forgalomba hozza. Néhány helyen sikerült is, de Noviszadon a *Temerini-ucca* egyik trafik-jában észrevették a hamis pénzt és átadták őt egy rendőrnek. *Dénes*, aki a trafik előtt várt *Bicskei*re, idejében megszökött. *Bicskei* a rendőrségen azt vallotta, hogy a hamis pénzeket az ébredő magyarok egyesületétől kapta. A pénzt közvetlenül *Dénes Imre* adta át az ébredők nevében és együtt hozták azt forgalomba. A felebbviteli bíróság helybenhagyta *Bicskei* büntetését, amely ellen *Bicskei* semmisségi panaszt jelentett be.

A semmitőszéken dr. *Dimsics Alekszander* semmitőszéki elnök büntetőtanácsa tárgyalta harmadfokon a bűnygyet és dr. *Aradszki Mita* ügyvéd védőbeszéde után elutasította a beadott semmisségi panaszt. *Bicskei* büntetése jogerősé vált.

Bethlen bezáratja azt a főiskolát, ahol a zsidó hallgatókat inzultálják

Peyer Károly szocialista képviselő interpellált a magyar parlamentben az egyetemi antiszemita zavargásokról

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház szerdai ülésén Peyer Károly szociáldemokrata képviselő előterjesztette interpellációját az egyetemi zavargások és a magyar zsidók védelme tárgyában. Az interpellációra Bethlen miniszterelnök nyomban válaszolt és megállapította, hogy a magyar zsidóknak nincs szükségük arra, hogy a palesztinai zsidók helyzetére alapján bárkinek a védelmét kérjék. Az interpellálónak arra a kérdésre, hogy hajlandó-e a kormány a zsidó polgárok védelme terén kötelességét teljesíteni, Bethlen hangozóan nélkül igen-nel felelt. Attérve az egyetemi zavargásokra, megállapította, hogy a tudományegyetemen a rektor erélyes fellépése következtében nem volt zavargás. Nem volt semmi incidens a közgazdasági egyetemen sem. A műegyetemen volt zavargás s a műegyetem rektorja a közoktatási miniszter-től felszólítást kapott, hogy erélyes eszközöket alkalmazzon a rend helyreállítására.

Büntetőrendes cselekményt az egyetemen sem szabad követni. Nagy baj az, hogy még eddig egyetlenegy esetben sem sikerült megállapítani, hogy kik követték el az inzultusokat.

Rassay Károly közbeszól: *Ügyészt követelünk! Tessék ügyész kezébe adni az ügyet!*

Bethlen Rassay felé fordulva: Igaza van, ezt fogjuk tenni!

Felhatalmazzuk a rendőrséget, hogy behatoljon az egyetem területére, ha folytatódna a zavargások.

A kormány el van határozva, hogy minden eszközzel rendet teremtsen és

ha kell, bezáratja az egyetemet és nem is fogja addig megnyitni, míg komoly garanciát nem kap, hogy ott rend lesz.

Bethlennek ezt az utolsó kijelentését nagy zajjal fogadták. Többen közbekiáltották:

— A zavargókat tessék becsukni, ne az egyetemet!

Bethlen azzal fejezte be beszédét, hogy reméli, hogy a rektorának sikerül a műegyetemen a rendet helyreállítani.

Pakots József is interpellálni akart az egyetemi zavargások ügyében, de közben hosszasan beszélgetett Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszterrel, aki biztosította Pakotsot arról, hogy teljes rendet teremtenek a főiskolákon és így Pakots elállott interpellációjától.

Ujabb bűncselekmények derültek ki a volt pancsevői közgyám bünperének tárgyalásán

A bíróság újabb tanukat idézett be és a tárgyalást október 29-ikére halasztotta

Pancsevőről jelentik: Hétfőn folytatták a pancsevői törvényszéken Radulovics Labud volt pancsevői városi közgyám sikkasztási bünperének főtárgyalását. A folytatási tárgyalást a közönség rendkívül érdeklődése mellett nyitotta meg Zsivkovics Iván törvényszéki bíró, büntetőtanács elnök.

Ezutal az egyes vádpontokra vonatkozólag hallgatták ki a Radulovicsot, aki pontosan emlékszik az általa átvett összegekre és a teljesített kifizetésekre, azonkívül magukra a felekre és az azokkal folytatott beszélgetésekre is. A kihallgatás folyamán

a vádiratban foglaltaknál súlyosabb bűncselekményt is megállapítottak.

Kiderült, hogy Radulovics a hivatali sikkasztás büntetését követte el azáltal is, hogy egy fél részére a gyámpénztárból 1924 augusztus hó 24-ikén felvett ötezer dinárt és ugyanezen fél részére 1927 február tizedikén 4924 dinárt, a pénzt azonban saját céljaira használta fel. Erre vonatkozólag Radulovics meglepő vallomást tett.

— Ebben az esetben — mondotta — sürgősen szükségem volt pénzre és sehohsem tudtam szerezni. Ezért

kérvényt irtam kiskoru Sigmund Harold Rudolf és nővére gyámja Haiser Károly nevében az árvaszékhöz és kértem, hogy utaljon ki az árvák ellátási költségeire ötezer dinárt utólagos elszámolás kötelezettsége mellett.

A kérvény alapján megfelelő árvaszéki határozatot szerkesztettem és azt beterveztem dr. Margan Vladimir akkori polgármesterhez aláírás végett. A törvény szigorúan előírja, hogy ellátási költségek csak az előzetes elszámolás melléklése mellett és kizárólag csak a gyám kezéhez fizethetők ki. A polgármester ennek ellenére aláírta az általam előterjesztett határozatot. Hogy aláírás előtt elolvasta-e, amit aláírt, azt nem tudom. És csodálatosképen sem a számvetőség, amely az ügyet likvidálta, sem a pénztár nem akadt fenn az intézkedés törvénytelenségén, hanem nekem szó nélkül, kifizették az összeget, amit én saját céljaimra használtam fel.

— A másik tételnél szintén sürgősen pénzre volt szükségem és ezért megint kérvényt irtam Haiser Károly gyám nevében, arra alírtam Haiser nevéét és ismét nevelítési költségek kifizetését kértem.

A vádlott vallomása után felállott dr. Vukovics Mihajlo államügyész és kijelentette, hogy

vádat emel közokirathamisítás büntetése miatt is.

Megállapítást nyert a tárgyalás folyamán az is, hogy a vádlott egy félnek tőke-kamat címén jelentékenyen nagyobb összeget fizetett ki, mint amennyire köteles lett volna.

— Hát ebben az esetben maga még ráfizetett a dologra?

— Kérem ez nálam máskor is előfordult. Mindenkinek fizettem tőkét is, kamatot is rendszeren, ha a fél követelte és fizettem volna továbbra, ha az az utolsó

szerecsélen Zeng-féle eset nem történt volna meg.

A vádlott részletes kihallgatása után áttért a bíróság a tanúk kihallgatására.

Popovics Dragomir hajóskapitány előadta, hogy ő Fok Mateja kiskoru pancsevői lakostól házat akart venni és ezért felment az árvaszéki hivatalba, ahol Radulovics Labud közgyám kezéhez vételár fejében harminchatezer dinárt fizetett le.

— Miért fizette a pénzt Radulovics kezéhez? — kérdezte Zsivkovics elnök.

— Kérem, nekem még sohasem volt ilyen dolgom és megkérdeztem Radulovics közgyámot, hogy hova kell fizetni a pénzt és ő azt felelte, hogy neki.

— Hogyan mondotta Radulovics, hogy az árvaszékhöz, vagy az ő kezéhez kell a pénzt fizetni? — kérdezte tovább az elnök.

— Nekem azt mondta, hogy neki fizessek.

— Mit szól ehhez? — kérdezte az elnök a vádlottól.

— Én azt mondtam, hogy az árvaszéknél kell fizetni.

— Ez nem áll — szolt közbe a tanu — nekem egész határozottan azt mondotta Radulovics, hogy önöki személyesen kell átadnom a pénzt.

— Ezt tagadom.

Dr. Mayerhöfer Ferenc ügyvédet hallgatták ki ezután. Dr. Mayerhöfer a háború ideje alatt közgyám volt. Dr. Grüber László védő több kérdést intézett a tanuhoz.

— Ön dolgozott az árvaszéknél?

— Igen, mint közgyám.

— Milyen volt ott akkor az ügyvezetés?

— Az árvaszéknél volt egy ülnök, aki az üléseken referált, egy közgyám, aki a jegyzőkönyveket és szerződéseket készítette és egy írnök, aki egyben írtató is volt.

— Az üléseken milyen volt az eljárás?

— Az árvaszéki üléseken a referátumok alkalmával, ha befizetésekről volt szó, akkor az árvaszék minden egyes tagja minden esetben személyesen megtekintette a vonatkozó jegyzőkönyvet, hogy rá van-e vezetve a számvetőségnek a befizetés megtörténtét igazoló záradéka. Elsősorban pedig magának a főszámvetőségnek kellett erről meggyőződnie.

— Előírás volt ez, vagy pedig csak szokás.

— Részben előírás, részben szokás.

Hasonló kérdéseket intézett dr. Grüber László védő dr. Lozovics Radován tanuhoz, aki 1919-ben polgármester volt Pancsevőn. Dr. Lozovics megerősítette dr. Mayerhöfer vallomását.

A tanukihallgatások folyamán megállapították, hogy számos esetben ügyvédek is közvetlenül a közgyám kezéhez fizettek be az árvaszékhöz fizetendő összeget, sőt ügyfeleiket is hasonló eljárásra utasították. Erre vonatkozólag dr. Pajics Gyura és dr. Kiss György ügyvédek a hozzájuk intézett kérdésre azt felelték, hogy az első esetben nem személyesen, hanem írnökük útján eszközölték ezeket a befizetéseket és kifogásolták is, hogy nem a pénztárnál fizettek, de

amikor látták, hogy ők utólag szabályszerű határozatot kaptak a polgármester aláírásával és abban hivatalosan elismerték, hogy az összeg az árvapénztárba befolyt, belenyugodtak ebbe a megoldásba.

Todler Simo földesgazda mint tanu vallomásában előadta, hogy

Radulovics közgyám az ő nevében kétszer csinált hamis kérvényt, a nyugtára is ráhamisította az ő nevét és ezzel felvett a pénztárból egyszer 9211, másodsor 10067 dinárt.

— Igaz ez? — kérdezte az elnök a vádlottat.

— Így volt, kérem.

— Miért tette ezt?

— Mert szükségem volt pénzre.

A megjelent tanuk kihallgatása után dr. Vukovics Mihajlo államügyész kérte a bíróságot, hogy hallgassa meg ki tanuként Iszajlovics Vászó pancsevői polgármestert és e célból, valamint azért, hogy a főtárgyaláson behozott újabb bűncselekményekre vonatkozólag pótvádiratot készíthessen, halasszák el a tárgyalást.

A bíróság rövid tanácskozás után helyt adott az ügyész indítványának és a főtárgyalás folytatását október hó 29-ére halasztotta el.

Megtartják a szuboticeai áruvásárt

Az október 27-iki és 28-iki vásárra semmiféle állat nem hajtható fel

Szubotica egyes állatorvosi kerületeiben és a város határában, valamint néhány környező községben az állatok között fellépett száj- és körömfájás miatt a hatóságok szigorú intézkedéseket léptettek életbe, bebiztosították a szokásos hetipiaci állatvásárokat és megtiltották, hogy a fertőzött helyekről nem fertőzött területekre bármiféle állatot bevigyenek. A rendelet következtében Szubotican és általában a fertőzöttnek nyilvánított területeken nem tartottak állatvásárokat és az állatok szállítását és eladását a veszélyes helyeken is csak úgy engedélyezték, ha a szállító vagy eladó arra előzőleg a rendőrségtől, illetőleg hatósági állatorvostól engedélyt kért. A hatóság, hogy a veszélyes állathelyesség terjedését megakadályozza, elhatározta, hogy az őszi vásárok megtartását nem engedélyezi. Ezt a rendelkezést most megváltoztatták és október 27. és 28-ikán Szubotican megengedték a kizárólagos áruvásár megtartását.

A rendelet értelmében a vásárra sehonnán semmiféle állatot felhajtani nem szabad. Tilos ezenkívül szénát, szalmát, kukoricaszarát, általában állati takarmányokat és tejtermékeket a piacra vinni. Árut csak motoros, vagy loval vontatott járműveken szabad a városba szállítani, de főleg a kocsi az állatok részére takarmányt hozhat. Az állat tulajdonosa a lovak etetésére szolgáló takarmányt köteles a városban megvenni. A rendőrség nyomatékosan figyelmezteti az érdekelteket, hogy a rendeletet a legszigoribban tartásuk be, mert ellenkező esetben a törvény teljes szigorával járnak el ellenük.

Római vár romjaira bukkantak a Fruskagorában

A vár még Augustus császár idejében épülhetett

Noviszadról jelentik: Érdekes történelmi leletre bukkantak a Fruskagorán, Vrcsedin közelében, az ugynevezett Junda-telegen. Ezen a helyen, ahol kitűnő szerénységi bor terem, még a múlt század hetvenes éveiben a hegyoldal megrepedt és ez a repedés évről-évre nagyobbodott, úgyhogy már attól tartanak, hogy az egész hegyoldal leválk és belezuhan az alatta hőmpölygő Dunába. A földcsuszamlás rendkívül veszélyeztette az egész környéket és legutóbb már egy lakóházat is ki kellett irtolni, miután a beomlás veszélye fenyegette. A szőlősgazdák eleinte úgy próbálkoztak a rést eltüntetni, hogy betömtek földdel. Ez a munka azonban hiábavalónak bizonyult, mert a res evről-évre nagyobbodott és nagy területen lehetetlenné tette a szőlőművelést.

Több kresedini szőlősgazda, akiket közelről érintett a hegyecsuszamlás, a földrepedés okát után kutattak. Ásatásokat végeztek és egy ilyen ásatás alkalmával egy széles kőfalra bukkantak, amely, mint később megállapították, egy vár romja. Az ásatásokat tovább folytatták és megállapították, hogy három párhuzamos kőfal lehetett a sokezer év előtti vár védelmi öve. A három kőfal közül a belső alacsonyabb, míg a két külső — amelyek egymástól tizenkét méterre vannak — magasabbak. A kőfalak átlag két méter vastagságúak, nyers kőből és kavicsokból készültek. A további kutatások során emberi csontvázakat és edénycserepeket találtak a romok között.

Szakértők szerint az a vár, amelynek most a romjaira bukkantak, Augustus római császár idejében épült.

Lépések történtek aziránt, hogy a romokat archeológusok is megtekintésük és származásukat hitelesen megállapítsák.

Szabályrendelet a bányások költségvetéséről

Beogradból jelenti az Avala: Zsivkovics Petár miniszterelnök-helyettesével a pénzügyminiszterrel egyetértésben az ország új közigazgatási beosztásáról szóló törvény kiegészítéseként szabályrendeletet bocsátott ki, amely a bányások vagyontárgyairól, azok kezelési módjáról, a bányási költségekéről, valamint a jelenlegi tartományi önkormányzatok vagyonának likvidálásáról tartalmaz intézkedéseket.

A szabályrendelet első paragrafusa kimondja, hogy a bányásokban a költségvetés bevételi és kiadási tételeinek megfelelően kell a pénzügyi gazdálkodást vezetni. A bányások költségvetését a bányászati közegnek segítségével állítja össze. A budgetet egy évre kell megállapítani. A kiadási és bevételi tételek a bányások költségvetésében fejezetekre oszlanak.

A kiadásokat csak úgy szabad eszközölni, ahogy azokat a költségvetés előírja. A bányások budgetje nyilvános. A költségvetésbe elő kell irányozni minden várható bevételt és tartalmaznia kell a bányászati alapok, intézmények és vállalatok előrelátható bevételeit és kiadásait. A kiadási tételek közé fel kell venni azokat a terheket, amelyek a bányászati törvény értelmében a bányásokra hárulnak. Az egyes bányászati intézmények kiadásait, a kamattörlesztéseket, valamint az előre nem látott kiadások valószínű összegét is fel kell venni a költségvetésbe.

Tartalmaznia kell a költségvetésnek azokat a bevételeket, amelyek különböző intézmények jövedelméből, pótdadóból, (a pótdadót tíz százaléknál magasabban csak a pénzügyminiszter engedélyével lehet megállapítani) a külön bányászati illetékekből és azokból az állami bevételekből erednek, amelyekről az állam a bányák javára lemondott.

Rendkívüli tételekként szerepelnek a bányászati költségvetésben az egyes vagyontárgyak eladásából származó jövedelmek, kölcsönös segélyek, illetékek, szubvenciók, továbbá az előző években elért megtakarítások.

TÖZSDE

Zürich, okt. 23. (Zárlat.) Beograd 912,5, Páris 2032,50, London 25,18, Newyork 516,25, Brüsszel 72,17,5, Milánó 27,03,5, Madrid 74,70, Amszterdam 208,05, Berlin 123,40, Bécs 72,525, Szófia 3,74, Prága 15,30, Varsó 57,90, Budapest 90,27,5, Bukarest 3,08.

Noviszdai terménytőzsde, okt. 23. Buza bácskai 77 kilós 190—192,50, bácskai, 78 kilós 192,50—195, bánáti 77 kilós 187,50—192,50, szerémi 77 kilós 187,50—192,50. Árpa bácskai 63—64 kilós 125—127,50, szerémi 63—64 kilós 125—127,50. Zab bácskai 145—150, szerémi 145—150. Tengeri bácskai csöves 70—75, bácskai új 107,50—112,50, bácskai XII—I. 127,50—132,50, bácskai új III. Duna 145—150, bácskai új IV—V. 147,50—152,50, bácskai szárított 147,50—152,50, bácskai szárított Duna 152,50—155, bánáti Duna III. 145—150, bánáti Bega III. 145—150, szerémi új 107,50—112,50, szerémi új XII—I. 127,50—132,50, szerémi Duna III. 145—150, szerémi szárított 147,50—152,50. Liszt 0gg. és 0g. bácskai 195—305, 2-es 270—290, 5-ös 245—255, 6-os 210—220, 7-es 175—185, 8-as 115—125.

Budapesti gabonátőzsde, okt. 23. Határidőzár: Buza októberre 21,82—21,95, zárlat 21,82—23,84, márciusra 23,86—24,02, zárlat 23,86—23,87, májusra 24,60—24,68, zárlat 24,54—24,55. Rozs márciusra 17,82—17,95, zárlat 17,82—17,83, Tengeri májusra 17,27—17,42, zárlat 17,27—17,28. Készárúpiac: buza 21,60—24,10, takarmányárpa 15,25—16,50, köles 11—12,50, tengeri 19,25—19,50, korpa 10,50—11, rozs 15,45—15,55, sórárpa 17,50—17,51, repec 52—54, zab 14,50—17,75. Irányzat: tartott.

Chicago terménytőzsde, okt. 23. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza december (129,25) 128 és fél, március (137) 136 egynegyed, május (140,6) egynegyed 139 háromnegyed. Tengeri december (93) 92 háromnegyed, március (99) 98 háromnegyed, május (100,50) 101 egynegyed, Rozs december (105,6) háromnegyed.

Winnipeg terménytőzsde, okt. 23. Középfolyamok: Buza október (140) 139, december (141,3) háromnegyed 140 és fél, március (148 és fél) 147 ötnyelcad.

Liverpooli terménytőzsde, okt. 23. (Zárlat) Buza október (8 sh 9 egynegyed d) 8 sh 10 és fél d, december (9 sh 1 egynegyed d) 9 sh 1 háromnyelcad d, március (9 sh 8 és fél d) 9 sh 8 d, május (9 sh 11 háromnegyed d) 9 sh 11 d.

Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a mai jugoszláv vizek állása a következő: Duna: Bezdán 98 (—10), Apatin 167 (—12), Bogojevó 169 (—6), Vukovár 120 (—0), Palánka 106 (+6), Noviszad 96 (+10), Zemun 48 (—14), Pancsevó 12 (—12), Szmederevó 116. Száva: 16 (+152), Mitrovica 98 (—10), Beograd 17 (+10). Tisza: Szenta 56 (+6), Becsej 80 (+8), Titel 77 (+12).

NIVEA-CREME

NAPPALI ÉS ESTI KRÉM EGYÜTT

Nappal óvja arcórét a rossz idő káros behatásaitól, azonkívül kiválóan alkalmas puder alá is, mert megakadályozza, hogy a puder a bőr pórusait eltömje. A puder jól tapad rajta, de azért könnyen eltávolítható. Éjjel a bőrápoló Eucerin, amelyet csak a Nivea-krém tartalmaz, mint bőrtápanyag működik, amely a szöveteket megfiatalítja, erősíti és a ráncokat gyorsan, alaposan eltávolítja. A krém 3, 5, 10 és 22 dináros, dobozokban és 9 és 14 dináros tubusokban kerül forgalomba. A Nivea-krém a bőre hatcl be és nem hagy semmilyen fénységet vissza. — Főlerakat: Maribor, Meljska cesta 56.

HIREK

— A Privilegizált Agrárbank végrehajtó bizottságának ülése. Beogradból jelenti az Avala: A Privilegizált Agrárbank végrehajtó bizottsága szerdán délelőtt ülést tartott. Az ülésen a beérkezett kölcsönkérvényekkel foglalkoztak. Eddig hatvanmillió dinár értékű kölcsönért érkeztek be kérvények. A végrehajtó bizottság szombaton folytatja a tanácskozásokat a beérkezett kérvények ügyében.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelenti: Jórészt felhős vagy ködös idő várható csapadékhajlammal és a keleti részekre is kiterjedően némi hőszűléssel.

— A kínai csapatok érzékeny vereséget szenvedtek Mandzsuriában. Karbinból jelentik: Az orosz-kínai fronton újból megéleződött a tüzharc Biagojevicsenszk irányában. Több órás tűzérési előkészítés és harc után elfoglalták Taheiko kínai határvárosát. A kínai csapatok vereségét a mandzsuriai főhadiszálláson is beismerték.

— Tanári áthelyezések. A közoktatásiügyi miniszterium Lázín György szentai gimnáziumi tanárt Zemunba, Patronov Iván tanárt Szentáról Ncvivbászra, Boszarics Szeván tanárt Szentáról Kikindára, Pastélyi György tanárt Szentáról Leszkovácra és Galé József tanárt Szuboticára helyezte át.

— Az állam új elnevezésének és közigazgatási beosztásának megünneplése Sztaribecsejen. Sztaribecsejről jelentik: Sztaribecsej lakossága vasárnap ünnepelte meg az állam új elnevezését és közigazgatási beosztását. Az ünnepély a Karadjorgjev téren, a Petár királyi szobor előtt folyt le nagyszámú közönség jelenlétében. Az első beszédet Szeptepán Jován kerületi főesperes mondotta. Beszédében történelmi példákra hivatkozva, méltatta az új törvényeket, amelyek egybeforrasztották az ország részeit és az ország lakosságát jogokban és kötelességekben egyaránt egyenlővé tették. Ezután dr. Draskóczy Ede ügyvéd mondott nagyhatású beszédet, majd dr. Popovics Milán járóorvos felolvasta azoknak a táviratoknak a szövegét, amelyekkel Öfelsége Alekszandar királyhoz, továbbá Zsivkovics Petár miniszterelnök-höz és Popovics Dáka bánhoz intéztek. Szeptepán Száva főesperes zárószavai után az ünnepség befejeződött.

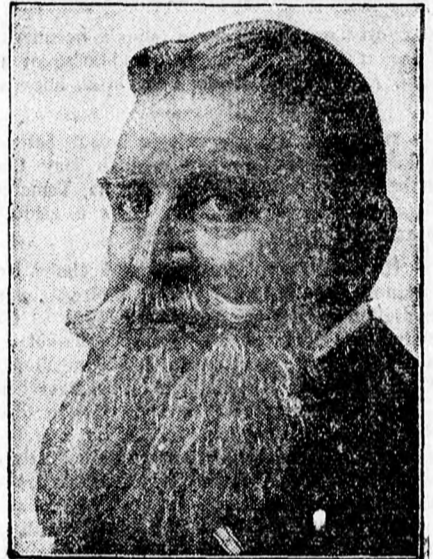
— Megszűnik a Beograd—bécsi dunai hajójárat. Beogradból jelenti az Avala: A hajózás téli menetrendjében változás állott be, miután a magyar tenger és folyamhajózási vállalat beszüntette a Bécs—Budapest és Bezdán között közlekedő hajójáratot. Ennek következtében a jugoszláv királyi folyamhajózási vállalat új határozott, hogy a Beograd—Bezdán között közlekedő hajójáratot október 28-ikán beszünteti.

— Az olasz trónörökös Brüsszelbe érkezett. Brüsszelből jelentik: Umberto olasz trónörökös szerdán megérkezett Brüsszelbe. A pályaudvaron a belga király és az olasz nagykövet várták.

— Megcáfolták a silling árfolyamának zuhanásáról elterjedt híreket. Bécsből jelentik: Dr. Reichs Richard, az osztrák nemzeti bank elnöke nyilatkozott a Neues Wiener Journal munkatársának és nyilatkozatában kijelentette, hogy tévesek azok a hírek, amelyek a pánikszéri silling-eladásokra vonatkoznak. Aggodalomra nincs ok, az árfolyam biztosítva van és a silling bankfedezete hatvanöt százalék.

— Eltűnt az Océán felett Diteren amerikai pilóta. Londonból jelentik: Diteren amerikai pilóta, aki a »Golden Hind« nevű repülőgéppel Harbroulgraceból startolt az Atlanti Océán átrepülésére, az Océán felett eltűnt és a start óta semmi hír sincs felőle. Azt hiszik, hogy kevés benzint vit magával és ha óránként csak 130 kilométeres sebességgel megy, akkor is a benzinkészlete szűkösen lesz elegendő ahhoz, hogy Londonig érjen. Természetesen ehhez szükséges még a kedvező időjárás is. A newyorki és newfundlandi meteorológiai állomások szerint a repülőgép hátszéllel megy és az időjárás is elég kedvező, kivéve egyes helyeket, ahol nagy esőzésekbe kerülhet a repülőgép.

— Radoszlavot csak ideiglenesen temették el Berlinben. Radoszlav volt bolgár miniszterelnök, mint jelentették, Berlinben meghalt. Betegsége alatt azt a kívánságát fejezte ki, hogy halála után holttestét szállítsák Bulgáriába. Minthogy Radoszlav hazaszáll-

lítása ellen a bulgár kormánynak nincs kifogása, a volt miniszterelnököt csak ideiglenesen temették el Berlinben és amit az erre vonatkozó tárgyalások befejeződnek, holttestét haza fogják szállítani.

— Az egyik nagyváradi szállodában öngyilkos lett Halász Andor volt szuboticei magántisztviselő. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi Rimanoczy-szálló egyik szobájában öngyilkosságot követett el Halász Andor harmincegyéves magántisztviselő, aki egy nagyobb fatermelő vállalatnál volt alkalmazásban. A fiatalember revolverével halántékán lőtte magát és néhány órára kórházba szállítása után meghalt. Az öngyilkosság nagy szenzációként hatott Nagyváradon, ahol mindenki ismerte a jó megjelenésű fiatalembert. Bucsunlevélben azt írta, hogy üzemezetől minőségben volt alkalmazásban és amiatt válik meg az életől, mert súlyos hibát követett el. Halász Andort Szuboticán is, ahol évekig volt állásban, jól ismerték.

— Két év és nyolc hónap az államvédelmi törvénybe ütköző büncselekményért. Beogradból jelenti az Avala: Az állami bíróság szerdán délelőtt tárgyalta Rajkovics Szeván huszonhároméves prílepi szabó bünyűjét. Rajkovicsot az ügyész az államvédelmi törvény első szakaszának negyedik bekezdésébe és harmadik szakaszába ütköző büncselekménnyel vádolta. A bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása, valamint a perbeszéd elhangzása után kétévi és nyolchavi börtönrre ítélte Rajkovics Szevánt és elmarasztalta a perköltségek megfizetésében.

— A szubotícán fellépett állatbetegség miatt több község határát lezárták. Szentáról jelentik: A Szubotícán fellépett járványos jellegű száj- és körömfájás miatt Csantavirt és Bácskatopolát szigorúan zárt területnek nyilvánították, Szenta és Sztarakanizsa várost és a szentai járást fenyegetett határnak minősítették. A rendőrfőkapitányság és a járási állatorvosi hivatal elrendelte, hogy tilos Szuboticáról, Topoláról és Csantavirtól a fenyegetett helyekre a kétpatájú állatok áthajtása és nagyon kivételes esetben a főkapitányság adhat erre engedélyt. Baromfit, szénát, szalmát, kukoricaszárat, zöldtakarmányt is tilos behozni. Az állati termékeket csak hatósági állatorvosi engedéllyel szabad áthozni. Tilos az állatokat az utak mellett legeltetni. A kutyák kóborlását meg kell akadályozni. Tilos a vándorló cigányoknak házalni. Tilos a fertőzött, a zárt területekről a mészárosoknak, állatkereskedőknek átjónni állatok megvásárlására, vagy megtekintésére. A lövételt és eladást is meg van tiltva. A gyanus esetet és megbetegedést azonnal be kell jelenteni a főkapitányságon és az állatorvosnál. A rendelet ellen vétőket a törvény teljes szigorával büntetik. Az utakon rendőrök ügyelnek fel, hogy a rendelkezéseket pontosan betartsák.

— **Milliók sikasztás után külföldre szökött egy berlini ügyvéd.** Berlinből jelentik: Dr. Siegfried Aron berlini ügyvéd sorozatos sikasztások után, amelyek összege a kétmillió márkát meghaladja, feleségével együtt elhagyta a német fővárosból. Az ügyvéd levele-

ket hagyott hátra, amelyekben teljesen beismerte a sikasztásokat és azt írta, hogy öngyilkosságot akar elkövetni. A rendőrség azonban azt hiszi, hogy az ügyvéd külföldre szökött.

— **Halálozás.** Szerdán délután hosszú betegeskedés után huszonhat éves korában meghalt Hay Leó, Hay Adolf szuboticei celluloidáru gyáros fia. Temetése csütörtökön délután három órakor lesz a zsidó temető halottas házában.

— **Hamisított török fontot akartak eladni.** Beogradból jelentik: A beogradi felebbviteli bíróságon szerdán tárgyalták másodfokon Lavovics Milos és Cadovics Tihomir szarajevói lakosok bűnügyét, akiket a szarajevói törvényszék hamispénz forgalombahozatalának kísérlete miatt egyévi, illetőleg nyolchavi börtönnre ítélte. A két ember ez év tavaszán hamisított török fontokat akart eladni Sztrefanovics Dusan szarajevói kereskedőnek, aki azonban rájött, hogy a kínált ércpénzek hamisítványok. Feljelentést tett Lavovics és Cadovics ellen a rendőrségen és a törvényszék mindkettőjüket elítélte. Felelősség folytán került az ügy szerdán a beogradi felebbviteli bíróság elé, amely a szarajevói törvényszék ítéletét teljes egészében helybenhagyta.

— **Tíz Bácskogradistón.** Sztaribecsejről jelentik: Novák József bácskogradistai gazdálkodó tanyáján nagy tűz pusztított, amely elhamvasztotta a szalmakazlakat. A kár jelentékeny.

— **Éhségstrájkot kezdtek az elítélt magyar kommunisták.** Budapestről jelentik: Hétfőn reggel Magyarország összes fegyintézetében éhségstrájkot kezdtek a kommunista bünteltek miatt elítélt foglyok és az ugyanilyen cselekmények miatt vizsgálati fogságban levő letartóztatottak. A hatóságok megállapították, hogy az éhségstrájkot kívülről szervezték meg. Az összes intézetekben együttvéve ötven fogoly kezdett éhségstrájkot. Az igazságügyi hatóság, mint a sajtóval közölték, a legrövidebb idő alatt véget akar vetni az éhségstrájkoknak és ennek érdekében drasztikus eszközöktől sem riadnak vissza. Az ügyészséget egyébként nem érte váratlanul a strájk, mert két nappal előbb az egyik fogoly besugta, hogy már megszervezetnek várják a strájkot. Az ügyészségen pontosan tudták, hogy a hétfői reggelit a politikai foglyok nem fogják elfogyasztani. A strájkolók sorában van Szántó Zoltán, Rákosi Mátyas, Weinberger Zoltán, Vági István és a többi kommunista vezér. A keddi napon egyes helyeken a közönséges bünteltek miatt elítélt foglyok szimpátiá-strájkba kezdtek és a kommunista elítéltekkel együtt elhözve töltötték a keddi napot. Az ügyészség már berendezkedett az éhségstrájk letörésére, a strájkolóknak mesterséges uton fognak táplálékot adni. Az éhségstrájk ügyében az ügyészség szigorú nyomozást indított, annak megállapítására, hogy a strájkot kik szervezték meg. A nyomozás során kilenc embert őrizetbe vettek.

— **Leszállították a gyilkos szombori cipészlegény legyházbűntetését.** Noviszadról jelentik: A felebbviteli bíróságon kedden tárgyalták Bohner Ferenc husz éves szombori cipészlegény bűnügyét. Bohner ezévi március 11-ikén a szombori korzón szóváltás közben lehurta Petzi Jovant, aki nyomban meghalt. Bohner Ferenc Nagy Pál nevű barátjával sétált a korzón. Előttük haladt Petzi Jovan, akit Nagy Pál egy követ véletlenül megütött. Nagy Pál azonnal bocsánatot kért, de Petzi nem elégedett meg ezzel és hangos szidalmakkal illette Nagyot. A veszekedésbe Bohner is beleavatkozott, mire Petzi felhívta, hogy ha valami elintéznivalója van vele és ha van bátorsága, menjen be a mellékecába, ott majd leszámolnak egymással. A husz éves Bohner Ferenc nem akart gyávának feltűnni, eleget tett Petzi felhívásának és a Mirna utcában találkozott. Itt Petzi minden további nélkül Bohnerre rottott és hasbaragta. Bohner erre kirántotta hosszú cipészkesztését, amellyel agyonszurta Petzi. A szombori törvényszék ezévi június 20-án tárgyalta Bohner Ferenc bűnügyét és szándékos emberölés miatt tízévi fegyházra ítélte. A vádlott felelőssége folytán kedden foglalkozott ezzel a bűnüggyel a noviszadi felebbviteli bíróságon Trajanovics Bozsidar tanácselnök hűntelotanácsa. Damjanovics Dusan államügyész az ítélet helybenhagyását kérte, míg dr. Jocić Milorad ügyvéd, a vádlott védője azzal érvelt, hogy a vádlott nem ölte meg szándékosan Petzi Jovant, hanem az beleszaladt a késebe, amit Bohner védekezésül tartott maga elé. A felebbviteli bíróság megsemmisítette az elsőfokú bíróság ítéletét és Bohner Ferenc bűntetését háromévi fegyházra szállította le. Damjanovics Dusan államügyész és dr. Jocić Milorad semmisségi panaszt jelentettek. A védő azért jelentett be semmisségi panaszt, mert a bíróság nem állapította meg a jogos önvédelmet.

— **Megindul a Beograd—Noviszad—vukovári hajójárat.** Beogradból jelentik az Avala: A Beograd—Noviszad és Vukovar között közlekedő személyszállító hajójárat október 29-ikén indul meg. Beogradból minden kedden, csütörtökön és szombaton indulnak hajók. Beogradból indul reggel 5 óra 30 perckor. Noviszadra érkeznek 11 óra 30 perckor, tovább indul egy órai várakozás után és 19 órakor érkezik Vukovarra. Vukovarról hétfőn, szerdán és pénteken indul. Vukovarról reggel négy órakor indul, Noviszadra érkeznek 8.45 órakor, egy órai várakozás után tovább indul és 15 órakor érkezik Beogradba.

— **A Népszövetség üléstermében is elhelyezik a Stresemann-plakettet.** Berlinből jelentik: Az elhunyt Stresemann emlékére bronz-, ezüst- és aranyplaketteket adott ki a porosz kormány. A plakettek első oldalán Stresemann arcképe látható, ezzel a felirattal:

»Stresemann, a béke és a haza szolgája.« A másik oldal a rajnai kiírítást szimbolizálja ezzel a felirattal: Rajnai kiírítás 1929/1930. A Népszövetség titkári hivatala a Stresemann emlékére készült aranyplakettet megrendelte, hogy a Népszövetség tanácskozó termében elhelyezhesse.

— **Baromfitenyésztő szövetség alakult Szomborban.** Szomborból jelentik: A Bácskai Gazdasági Egyesület kebelében működő baromfi- és galambtenyésztő szakosztály elhatározta, hogy baromfitenyésztő szöveteletet alakít. Az előkészítő munkálatok elvégzésével szűkebb bizottságot bíztak meg, amely e hó 24-ikére, csütörtökön este nyolc órára tüzte ki az alakuló közgyűlést, amire a szakosztály tagjai kívül az összes ismert szombori falgalamb-tenyésztőket meghívja. A szövetség a városi tanácstól négy katasztrális hold városi legelő átengedését kéri az alakítandó fajbaromfitelep céljára.

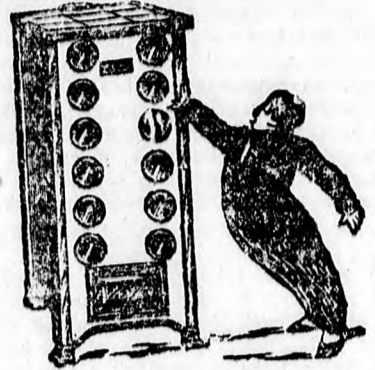
— **Legyen elővigyázatos.** Ha valamelyik családtagnál sápadtság, ótvágytalanság, ideggyengeség, gyakori főtűzés, álmatlanság jelentkezik, Energin kina-vasbort kell neki adni. Gyermeknek 3 kis kanállal, felnőtteknek 3 nagy kanállal naponként. Gyógyszertárakban és drogériákban félliteres üveg ára 40 dinár.

— **Farkascordák és medvék pusztítanak a cseh-szlovák-román határon.** Prágából jelentik: Szécső környékén a cseh-szlovák-román határon olyan tömegesen jelentek meg a farkascordák, mint más években a legkegyetlenebb fagyok idején. A farkasok nagy pusztításokat végeznek a jászág között. Ugyancsak nagy károkat okoznak a szarvasmarha és juhállományban a liptói hegvekből előbukkanó medvék. Mindebből azt következtetik, hogy az idei télen is szigorú időjárásra lehet számítani.

Hölgyeim!

Ha télen barátságos, meleg otthonot óhajtanak és sok tüzelőanyagot akarnak megtakarítani, akkor csak a

ZEPHIR-kályhát szabad választani

A Zephyr-kályha

10 fűt egy szobát **24** órán át

kg. fával

órán át

Nagyobb típusú kályhák 3—4 szobát is befűtenek. Kérjen ingyenes árjegyzéket! Zephyr-kályhagyár R.-T., Subotica

— **Sir Eric Drummond, a Népszövetség főtákkára november 3-ikán Beogradba érkezik.** Beogradból jelentik az Avala: Sir Eric Drummond, a Népszövetség főtákkára, Demontene népszövetségi titkár, Popovics Gyura, a Népszövetség tudósítói szervezetének tagja, valamint két titkárnő kíséretében november hó elején Jugoszláviába érkezik. Sir Eric Drummond november 3-ikán érkezik meg Beogradba. A népszövetségi főtákkár kíséretével a déli Szimplon-expresszrel érkezik a fővárosba és a Szrpszki Kralj-szállóban fog meg szállni, Sir Eric Drummond másnap, csütörtökön délután előadást tart az egyetemen, este pedig a jugoszláv népszövetségi liga vacsorát rendez a tiszteletükre. A főtákkár csütörtökön este tizenegy órakor a helügyminisztérium több magasrangú tisztviselőjének kíséretében Szarajevóba utazik, ahová november 5-ikén délelőtt érkezik meg. Délután megtekintik a várost és környékét, este nyolc órakor pedig Dubrovnikba folytatja útját, ahonnan visszautazik Genfba.

— **Befejezték az osztrák alkotmányreformjavaslat vitáját.** Bécsből jelentik: A Nemzeti Tanács szerdai ülésén folytatták és be is fejezték az alkotmányreformjavaslat vitáját. A délutáni ülésen szólt fel Seitz bécsi polgármester, aki tiltakozott a javaslat törvényerőre emelése ellen. Utána a gazdaszövetség elnöke, Schönbauer professzor szólt fel, majd az utolsó szóért, Raab képviselő, a Heimwehr alsóausztriai szervezeteinek a parancsnoka volt, aki hangsúlyozta, hogy a Heimwehr épp úgy, mint a szociáldemokraták, csak szellemi eszközökkel akar küzdeni és távol áll tőle minden puccskísérelt. A vita befejezése után a javaslatot az alkotmányjogi bizottság elé utalták.

— **Dr. Benedek noviszadi nőgyógyász-operátor rendeléseit ismét megkezdte.** Mali Limán, telefon 27—05.

— **Szabályozni akarják a tornyospusztai Nagyvílygyet.** Szentáról jelentik: Csantavirtól Petrovszeloig húzódik a Nagyvílygy, amely a szentai határt tizenkét kilométer hosszúságban érinti. Mínt hogy ezerhuszonöt holdnyi elsőrendű szántóföld szabadulna fel, ha ezt a völgyet vízlevezetővel csatornáznák és mert újabb időben a mozaras területen több malára eset is fordult elő, a Nagyvílygy környéki gazdák azzal a kérelemmel fordultak a szentai tanácshoz, hogy mezőgazdasági és közegészségügyi érdekből szabályozzák ezt a területet. Kedden délelőtt a városi tanácssteremben folyt a tárgyalás ebben a kérdésben a városi tanács érdekeltek képviselői és a tartományi technikai osztály vezetője, valamint a főispáni titkár részvételével. Gyorgyevics Szlobodán polgármester, Branovacski Sztévan gazdasági tanácsnok, Szabó Mátyas városi mérnök, Zsvikovics Vladimir, a velükibcskeréki technikai osztály főnöke és Sztójadinovics Milos főispáni titkár kiszálltak a helyszínre és megállapították, hogy a kétszázötven éreket közlül mintegy tizen-tizenöt ellenzik anyagi okokból a szabályozást. A többi érdekelte a szabályozást kívánja. Az érdekeltek ármentesítő társulatot nem akarnak alakítani, hanem a vízjogi törvények alapján kéri a hatóságokat, hogy mintegy két méter széles lecsapoló csatornát ássanak a vizet pedig vezessék a Tiszába. Az egész költség 550—600.000 dinárba kerülne. A költségeket a nagyvílygyi érdekeltség vállalná magára. A helyszíni szemle tapasztalatai és a tárgyalások alapján a főispánhoz fordulnak és az érdekeltek, valamint a városi tanács és a tartományi technikai ügyosztály a főispán támogatását kéri, hogy a csatornát minél előbb ássák meg. A szentai szakasz szabályozása után hamarosan sor kerül a Nagyvílygy többi szakaszának a szabályozására is.

Engelke's Magazine
Sztaribecsej 10 Vuka Karadzica 18

elsőrendű különleges divatruház és férfi szabászati műterem BEOGRAD

Vuka Karadzica 18, Telefon 24-98

Férfi ruházati és fehérnemű mérték után elsőrendű, valódi angol anyagból, előkelő szabással és legfinomabb kidolgozásban. BURBERRY, Weatherproof, Trenchcoat, ulsterok, utazó és sportruhák, lomberfelöltők urak és hölgyek részére. NICKY-féle feltűnő izléses nyakkendők.

— Dobrovics Péter festőművész kap megbízást Noviszad közéleti férfinak megfestésére. Noviszadról jelentik: Noviszad város képviselőtestülete már régebben elhatározta, hogy Noviszad közéleti vezető személyiségeit a városháza közgyűlési terme számára megfesteti. Az e célból kiküldött bizottság úgy döntött, hogy legelőször Miletics Szvetozár és dr. Polit Mihály életnagyságu képeit festeti meg. A bizottság a két kép elkészítésével Dobrovics Péter hírneves jugoszláv festőművészt akarja megbízni. Dobrovics Péter festőművész, aki ezidőszelint Noviszadon tartózkodik, éeg-tette ajánlatát, amelyet csütörtökön fog a bizottság tárgyalni.

— Nagy tűz Filippovón. Noviszadról jelentik: Hét-főn Kupferschmidt György filipovói kenderszáritójában nagy tűz támadt, amely a szőlben gyorsan terjedt. A tűz elhamvasztotta a kenderszáritót és a szomszédos kenderszáritókat is veszélyeztette. A kár két-százezer dinár.

— Hatóság félrevezetése miatt letartóztattak egy apatini építőmestert. Apatinból jelentik: A csendőrség szerdán hatóság félrevezetése miatt őrizetbe vette Piri Ádám ismert apatini építőmestert. Pirit kedden a szent-iványi ut árkában találták meg. Azt állította, hogy Szontáról ment hazafelé és utközben ismeretlen tettesek leütötték és ötezer dinárt elraboltak tőle. A csendőrség megállapította, hogy Piri szombaton vette át az ötezer dinárt Szontán Gusz József apatini asztalos részére, akivel együtt több új épületen dolgozott. A pénzt otthon elrejtette és kitalálta a rablás meséjét, de a csendőrség rájött a turpisságra és letartóztatta az építőmestert.

Vršacon
124.0 Velika Kikinda

— 21.467 lakosa van Pancsevónak. Pancsevóról jelentik: A rendőrség hivatalosan megállapította a város lakosainak számát. Eszerint Pancsevónak összesen 21.467 lakosa van, melyből szerb-horvát 11.357, tehát 53 százalék, német 7546, azaz 35 százalék, magyar 842, vagyis 4 százalék, orosz 354, másfél százalék, román 183, bolgár 137, zsidó 508, cseh 18, tót 389, clasz 10, arnuta 31 és cigány 92.

Porodica Miletić u svjcoj slavi zbog žalosti u familiji i puta neće primati uopšte posete.

— Véres verekedés Kraljevicsevón. Pancsevóról jelentik: Véres verekedés folyt le Kraljevicsevó községben. A község legényei Metzger Jakab vendéglőjében szórakoztak és éjjel felé veszekedés keletkezett közöttük, amely csakhamar verekedéssé fajult. Botok, kések kerültek elő és a kocsmárosnak csak nagy nehezen sikerült a verekedőket eltávolítani. Az uccán tovább folytatódott a verekedés, amelybe mások is beleavatkoztak. Mire a rendőrség megérkezett, a verekedők eltiűntek, csak Wittmann József huszéves legény maradt a helyszínen. Wittmann súlyos sérüléseket szenvedett, úgyhogy be kellett szállítani a pancsevói kórházba. A csendőrség megindította a nyomozást.

— Kérzik a Tűz szerzőjét. Henry Barbusse nevé a háboru alatt megjelent első pacifista regény totte világszerite ismeretessé. Barbusse a háboru befejezése után a kommunista eszmőknek lett ideális propagátora, beutazta Európa több államát, hosszabb ideig tartóz-

kodott Beogradban is, ahol a nagy író megillető kivételes tisztelettel fogadták. A francia kormány újabban a kommunisták ellen erélyes rendszabályokat fogana-tosított és elrendelék Barbusse letartóztatását is. Bár Barbusse állítólag Párizsan tartózkodik, a rendőrség nem találja és elrendelték körözését.

Készneveltylvánítás. Mindazoknak, akik felejtethet-len édesapánk elhunya alkalmából résztvételjezésükkel felkerestek bennünket, ezuton mondunk hálás köszönetet. Zemanek-család.

— Előadás Zagrebban a svájci népdalokról. Zagreb-ből jelentik: Edgar Pignet genfi egyetemi tanár kedden érdekes előadást tartott a svájci népdalokról. Az előadást, amelynek illusztrációjaképen eredeti svájci népdalokat is interpretáltak, nagyszámu közön-ség hallgatta végig és lelkes ünneplésben részesítette a genfi egyetemi tanárt.

1929 október 15.-én nyílt meg
Schwarz és Kolta — Noviszad, Veliki Bečkerek

— A dohányzás nem árt, hanem használ. Newyork-ból jelentik: Az amerikai methodista egyház nemrégiben éles harcot indított a dohányzás ellen. Szószéken, újságcikkekben, röpiratokon és plakátokon hirdették, hogy a nikotin megrövidíti az ember életét, tüdővész-t okoz, tönkretesz az idegeket és megmérgezi a gyomrot. A methodista lelkeszek röpirataikban annak a nézetüknek is kifejezést adtak, hogy a dohányzó nők hatvan százaléka halott gyermeket hoz a világra. A methodisták akciója kapcsán dr. Wingate ideggyó-gyász egyetemi tanár, a híres newyorki pszichopatológus a North Carolina Society című folyóiratban hosszabb tanulmányt tett közzé, amelyben megcáfolja a methodisták állításait és kifejenti, hogy a nikotin nem árt sem a tüdőnek, sem az idegeknek, sem pedig a gyomornak. Az ideggyógyász szerint a dohányzás a dolgozó ember idegállapotára egyenesen jó hatás-sal van és minthogy az anyagcserét gyorsítja, az emésztést is kedvezően befolyásolja.

— Négy munkást betemetett a földomlás. Szplíthől jelentik: Súlyos szerencsétlenség történt a Szplít melletti Turjanci község határában. Négy munkás homo-kot ásott a hegy lábánál, amikor hirtelen zápor ke-rekedett, a földhányás meglazult és több mázsa su-lyu agyagos földdarab zuhant a munkásokra s telje-sen betemette őket. A szerencsétlenséget csak később vették észre és mire a munkásokat kiemelték a föld-tömeg alól, a szerencsétlenek egyike, Rulics Mijo har-minchatéves turjancii munkás már halott volt. Három társát súlyos sérülésekkel, eszméletlen állapotban szállították be a szplíti kórházba.

— Karlovác város alapításának háromszázötvene-dik évfordulója. Karlovácról jelentik: A városi tanács és a polgárság nagyszabásu előkészületeket tesznek a város alapításának háromszázötvenéves jubileumá-ra, amelyet szombaton és vasárnap ünnepelek meg. Az ünnepségek során díszfelvonulás, fáklyásmenet, néptünnepély, díszközgyűlés, operaelőadás és táncmu-ltság lesz.

— Árt-e a dohányzás a fogaknak? Ha a dohányzás nem is jelent közvetlen veszélyt a fogakra — kivéve a pipázást — de közvetett káros hatás gyakran szo-kott jelentkezni. A dohányfüstben levő, nem teljesen elégett anyagok barnás-fekete színben lerakódnak a fo-gakra — ezek az úgynevezett dohányos fogak — és ez a lerakódás a fogkőképződést segíti elő, amely már igen gyakran súlyos fog- és szájbajoknak lehet az elő-idezője, mint az alveolar-pyrrhose, paradentose. Ezek-nek a bajoknak rendszeres fog- és szájápolással ve-hetjük elejét. Dohányosoknak mint speciális fogtisztító ajánlható a Pebeco-fogpaszta.

— Schumacher-émlékművet állítanak fel Novapa-zován. Noviszadról jelentik: Kettenbach Jakab zemani evangélikus esperes, Binder Lajos novapazovai és Loh-mann surcsini evangélikus lelkesz felhívták az evangélikus egyház híveit, hogy Schumacher Sámuel volt novapazovai evangélikus esperes és volt nemzetgyűlési képviselő emlékére a novapazovai te-metőben díszes síremléket állítsanak. Adományok a no-viszadi Deutsches Volksblatt szerkesztőségéhez kü-dendők.

— Szurkálásért nyolchavi börtön. Szomborból le-mentik: A szombori törvényszék dr. Masirevics-taná-csa szerdán tárgyalta Kuruc Ignác szintai legény bűnügyét. Kuruc Ignác a vádirat szerint 1928. decem-ber 2-ikén éjjel az egyik kocsmában összetalálkozott Link József nevű ismerősével, akivel később bírközni kezdett. Link legyőzte Kurucot, mire az ittas legény az uccán megleste ismerősét és késével hábaszurta. A penge a tüdőt is megsértette és Link hónapokig betegeskedett. A vádlott a tárgyaláson ittasságával védekezett. A bíróság Kuruc Ignácot bűnösnek mondta ki súlyos testi sértés büntetésében és nyolchavi börtönre ítélte.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— Új szerb tanfolyam kezdődik november 5-ikén Szubotícán. November 5-ikén Szubotícán új szerb tan-folyam nyílik kezdők és haladók részére. Beiratások november 4-ikén és 5-ikén a Vilsonova uccában levő polgári leányiskolában, a Pravni Fakulttával szemben. A tanfolyam tartama három hónap.

A Kafana Srpski Kralj (Bárány-kávéház) folyó hó 27-ikén este fél nyolckor 12 dináros halvacsorát ren-dez. Előjegyzéseket már elfogad.

— Szerencsétlenség vagonkapcsolás közben. Zagreb-ből jelentik: Kedden este a Száva-pályaudvaron Zabos Antal huszonnégyszéves fékező két mozgásban levő személykocsit akart összekapcsolni. A munkás az ütközök közé került, amelyek több bordáját eltörték. Eszméletlen állapotban szállították a kórházba, ahol ápolás alá vették. Felgyógyulásához kevés a re-mény.

— Könyvtéti tanfolyam Palánkán. Noviszadról jelentik: A palánkai ipartestület vezetősége vasárnap az iparosothon helyiségében ülést tartott, amelyen a járási ipartestületek is képviseltették magukat. A já-rási ipartestület elhatározta, hogy könyvtéti tanfo-lyamot létesít, amelyre a járásból már eddig is huszon-heten jelentkeztek.

Schwarz és Kolta
férli, fiu, gyermek, női konfekció,
szőrme- és vattatüzlete
Vršac

— A noviszadi Matica közgyűlését az új tagok csak a karzatról haligathatják végig. Noviszadról le-mentik: A Matica kedden este tartott igazgatósági ülésén végleges határozatot hoztak a vasárnap megtar-tandó folytatólagos közgyűlés ügyében. Az igazgató-ság szigorú rendszabályokat léptet életbe, hogy a va-sárnapni folytatólagos közgyűlés zavartalan lefolyását biztosítsa. Elhatározták, hogy csak azokat engedik be a terembe, akik már szeptember elseje előtt a Matica rendes tagjai voltak. Ezek a tagok sárgaszínű belépő-jeget kapnak. Azok az új tagok, akiknek a felvétele felett a szeptember elsejei közgyűlés döntött volna, csak a karzaton foglalhatnak helyet és zöld belépője-gyet kapnak. Abban az esetben, ha a vasárnapki köz-gyűlésen felveszik őket, bebocsájtást kapnak a te-rembe.

Dr. HECHT SZANATÓRIUMOK
SEMM RING
Palace-Sanatorium Dr. Hecht 1000 m.
Semmering-Sanatorium Dr. Hecht (m-
előtt Vécsey) 800 m. — Pension Dr. Hecht 1000 m.
LIZZI

— A noviszadi szerb szintársulat Csurugon. Novi-szadról jelentik: A noviszadi szerb szintársulat szer-dán befejezte zsabaji vendégzsereplését, amely erköl-csileg és anyagilag is jó eredménnyel zárult. A szintársulat csütörtökön megkezdte tizenöt estére terjedő vendégzsereplését Csurugon.

— Csecsemő a kapualjban. Zagreb-ből jelentik: A Tratinzka cseszta egyik házában kapualjában a szol-gálatot teljesítő rendőrszem egy rongyokba burkolt síró csecsemőt talált. A kisded mellett semmiféle írás nem volt. Megállapították, hogy a csecsemő mintegy féléves lehet. A kitétt gyermeket a gyermekmenhelyen helyezték el és a szülők felkutatására megindították a nyomozást.

— Házüvös. Beeskerekről jelentik: Jenopoljei Bi-bics Pál melencei nagybirtokos özvegye, született Ni-kolics Elisz pönteken hosszas szenvedés után elhunyt. Dr. Jocius Milorad nyugalmazott főállamügyész neje, Jocius Danica az elhunytban édesanyját gyászolja. A köztisztelőtben álló matrónát Melencén temették el ál-talános nagy részvét mellett.

Szörmét saját érdekében csakis 9040
jól képzett és megbízható szűcsnél vásároljon.
Spitzer
szörmemodelljei jók olcsók, elegánsak
Subotica, Sokolska ul. 3

— A pancsevői rendőrség elfogott egy bognármunkást, aki szociális rablásokat követett el. Pancsevőről jelentik: Az utóbbi időben Pancsevón, a dunai halászállomás és a város közötti utvonalon sorozatos rablótámadásokat követtek el. A rendőrség megindította a nyomozást és sikerült is a vakmerő utonállót Tisma Gyura bognármunkás személyében elfognia. Amikor be akarták szállítani a rendőrségre, Tisma futásnak eredt és hamarosan eltűnt üldözői elől. Sorsát mégsem kerülhette el, mert a rendőrség a további nyomozás során újból előgta és kihallgatása után beszállította az ügyészség fogházába.

»Hotel Centrál« Sztári Becsej. Elsőrangú konyha. Tiszta szobák. Napi panzió fűtéssel együtt hatvanöt dinár.

— Csillárkönyv közszemlére helyezik Szubotícán az 1929. évi házádkövetést. A szuboticiai pénzügyigazgatóság közli, hogy október 24-iktől 31-ikéig a városi adóhivatalban közszemlére helyezi az 1929. évre vonatkozó házádkövetéseket. Az adóhivatalban minden közlekedési felvilágosítást megkaphatnak az érdekeltek.

— A szentendrei bíró című regényünk folytatása anyagtorlódás miatt kimaradt a Napló mai számából.

Köhögést, meghűlést, rekedtséget, tüdőbajukat biztos eredménnyel gyógyít a *Siroten*. Gyógyszertárakban kapható.

— Jegyzői áthelyezések a Bánáthban. Becskerekéről jelentik: Matics Gyóka beogradi tartományi főispán Popov Koszta banatszkoaranyelövői jegyzőt Szprszkiitebejre, Sztefanovics Bozsidár szerbítobei jegyzőt Banatszkoaranyelövőre, Vlainics Vojisláv perlezi községi jegyzőt Velikitorákra, Krsztics Sztetozár banatszkonovoszelői jegyzőt Perlezre, Marsal Jován velikitoráki jegyzőt pedig Gornjamuzsljára helyezte át hasonló minőségben. Miskov Veljko gornjamuzsljai jegyzőt a főispán nyugdíjazta.

Gerber-féle Speciál világos sör elismerten a legjobb és legizletesebb.

— Új tornaiskola Szubotícán. Heumann Irén tornatanárnő, aki a leipzig-i Dora Menzler-féle akadémián nemrégiben fejezte be tanulmányait, november elején nyitja meg tornaiskoláját Szubotícán.

Szenvedő nőnél a természetes *Ferenc József* keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való béltürelést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több megalkotója írja, hogy a »Ferenc József« víz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 2

FILM

A bűnök falva

A Lifka-Mozi új műsora

A *Bűnök falva* egyszerű falusi történet egy orosz parasztleány bűnbeeséséről, válságairól és haláláról. Anjuska a szépségmű falusi virágzású jegyese Ivánnak és ott él völgyéne szüleinél. Iván katonának megy és távolléte alatt a jövendőbeli após megkönyörökzi a leányt. Amikor a legény hazatér, félve mendjék meg neki az igazságot: Anjusznak kisgyereke van. Iván vérboruló szemmel indul Anjusa keresésére. Az istállóban talál rá, ahova a leány akkor rejtőzött, amikor az ablakból meglátta a közeledő legényt. Völgyéne lába elé veti magát, de az eltaszítja, mire a szegény Anjuska eszelősen rohan ki a szabadba, szalad, szalad, amíg a folyópartra nem ér. Még egyszer körülményes, egyetlen fanyar, értetlen tekintettel magába isz-sza a földet, a napot, az eget, az egész ragyogó, illatos világot, azután felveti magát a közönyösen forduló, sötétvízi folyóba, amelynek színén egy pillanattal később feibukkan egy ázott, tépett virágkoszorú. Olyan, amintől a falusi leányok szórták feldiszíteni a homlokukat.

A tépett koszorú hihetleg az elvesztett ártatlanságot szimbolizálja, a rendező Olga *Preobrazsenszkaja* ügykezelése pedig azt a ténylet, hogy az orosz filmgyártás ugyiltszik következetesen elhanyagolja az európai és amerikai businessprodukciónak sokat használt rekvizitumait. A Szubotícán került orosz filmek mindegyikében van valami, tárgyban, rendezésben, fotográfálásban, vagy szerepértelmezésben, ami merőben elüt a hétköznapi védjegyzett sablontól. Százszázalékos érdeklődést okoz, amelyekből azonban hiányzik a szivdobogató szépség, a démon, a naiva, a stuccolt bajusz árnyékában kajánul mosolygó intrikus és a hagyományos zárócsók. Ehelyett jól felgött játékok, keresetlen gesztusok, sebességváltás eseményt és emberi közelségben bonyolódó mesék kapunk. Tipusokat és individuumokat kapunk, amelyeknek valószínűsége nem kenderül felismerhetetlenné a hatásvadászat rikkó arcfestéke.

Az a művészi irány, amelyet többek között a *Bűnök falva* című film képvisel, nem fél a tömegjelzés szeszélyes időjárásától. A szállíteszkek ekszkuzivabb,

válogatosabb publikuma éppen olyan érdeklődéssel kíséri a tragikus beteljesülését Anjuska egyszerű és — ha orosz millióban játszódó filmnél is szabad ez a szó használni — rozmarinillatú falusi történetét, mint a harmadik hely feltétel nélküli rajongói.

Rövidre fogva a dolgot, a film játékban, rendezésben és fényképezésben egyaránt elsőrangú teljesít-

mény. A rendező Olga *Preobrazsenszkaja* feltétlenül előkelő helyet érdemel az emlékezetben, a szereplők pedig: Jastrabekij Babinjin, Cesarszkaja Saveljav és Puznaja a Hudozsasztveni színház ismert tagjai életteljes, átértett játékkal realizálják a rendező elképzelését. (d. j.)

SPORT

Bíróküldés a vasárnapi mérkőzésekre

A Bácska—SzMTC-mérkőzés lesz a vasárnapi program főeseménye

Az egyre érdekesebben kibontakozó bajnoki kampány vasárnap is teljes fordulót hoz. Ugy Szubotícán, mint a vidéken nagyon fontos mérkőzések szerepelnek a programon, amelyeknek eredményei döntő kihatással lesznek a szezonvégi helyezésekre. A vasárnapi program legfontosabb és egyben legérdekesebb mérkőzése a *Bácska—SzMTC* találkozása lesz. A három mérkőzésen veretlen exbainok és a rendkívül szeszélyesen szereplő vasascsapat küzdelme az elsőhelyezés sorsát döntheti el és éppen ezért sportkörökben fokozott érdeklődés nyilvánul meg a mérkőzés iránt. Nagy érdeklődés előzi meg az *SzMTC-t* verő *Ferrum* és a *ZsAK* erőpróbját is, míg a vidéken a *Szombori Sport—Odzsacii SC* és a *Szentai AC—Dulcis* mérkőzés a vasárnapi program legjelentősebb eseménye.

A szuboticiai Futhallbírák Testülete a mérkőzések vezetésére a következő bírót delegálta:

I. osztály:

Szubotici ZsAK—Ferrum SC: *Pelcs.*
Bácska—SzMTC: *Balázs.*
Vrbászi SC—Szombori Szoko: *Boros.*
Szombori TK—Szombori ZsAK: *Bozdanovics.*
Szombori Sport—Odzsacii SC: *Selcsics.*
Szentai AC—Dulcis: *Mázics.*

II. osztály:

ZsAK—Ferrum SC: *Sonnenberg.*
Bácska—SzMTC: *Mitrovics.*

III. osztály:

Bunyevác SK—Tank: *Sztinics.*
Adai SC—Szentai Radnicski: *Sibaltes.*
Sztaribecseji Tesla—Szt. Kanjizsai AC: *Perl.*

Barátságos mérkőzés:

Tri Zvezde Apatin—SzAND: *Molndr.*
A mérkőzéseket az előállók pályáin játsszák le.

Odzsaci tennisezőit meghívták Beogradba

Odzsaci—Beograd revansmérkőzés lesz Beogradban

Radovics beogradi bajnok vereségével végződött az Odzsacin megtartott Beograd—Odzsaci közötti tennismérkőzés. A versenyen Beograd győzött minimálisan 4:3 arányban, de a löszamokat az odzsaciak mind elhódították a fővárosi vendégektől. A nap kiemelkedő eseménye és egyúttal szenzációja *Flamann* győzelme volt *Radovics* bajnok felett, izgalmas küzdelem után 6:3, 6:4 arányban. Flamann győzelmének értékét növeli, hogy *Radovics* két héttel ezelőtt *Selektinszki* legyőzte és ezzel megnyerte Szerbia bajnokságát. Dr. *Ertl* biztosan nyerte singlijét a kiváló *Kumanudival* szemben, aki megtett mindent, hogy győzzön, de dr. *Ertl* nagyobb rutinja előtt meg kellett hajolnia. A *Radovics* (BTK), *Milovanovics* (Sumadja)—dr. *Ertl*, *Flamann* lérfipáros az idei tennisz évad legszebb mérkőzése volt. A *Bűnk. Leszmeister* odzsacii páros a szokott jó volt. Az ifjúsági *Tardalics* (BTK) nagy játéktudásról tett tanúságot. Dr. *Janics* kiváló tagja a fővárosi együttesnek.

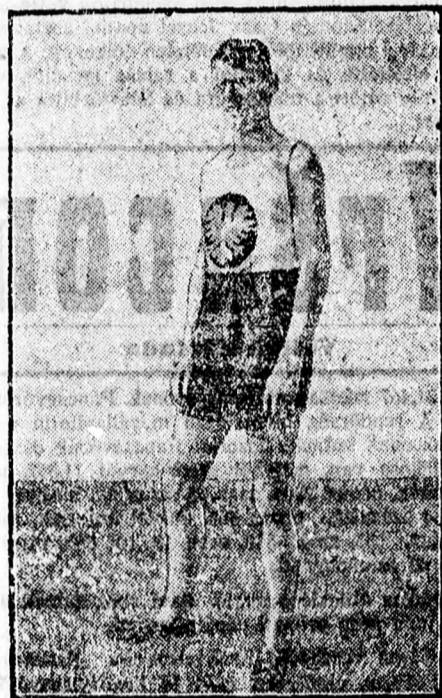
A vasárnapi jól sikerült verseny alkalmával megállapodás jött létre a két fél között, hogy a jövőben többször fognak tenniszversenyek tartatni Beograd és Odzsaci tennisezői között.

A beogradi tennisezők a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak Odzsaci felett sportkulturájáról. A közeljövőben Odzsaci csapata Beogradban a BTK pályáin revansot ad Beograd tennisezőinek.

Országúti kerékpárverseny Sztaribecseji bajnokságról. Sztaribecsejről jelentik: Vasárnap délelőtt rendezte meg a sztariibecseji »Tesla« kerékpáros szakosztálya országúti kerékpáros versenyét Sztaribecsej 1929—30. évi bajnokságáért. A versenytáv száz kilométer volt. Sztaribecsejtől Noviszadig és vissza. A bajnokságot a Tesla egyik leghetesebb fiatal versenyzője, Gregor István nyerte meg, aki legutóbb a

noviszadi Achilles által rendezett 80 kilométeres versenyen is az első díjat nyerte meg. A Tesla vezetősége Gregor Istvánt értékes ezüst szoborral ajándékozta meg.

A százméteres futás új világrekordere. A múlt héten — mint ismeretes — Németország válogatott atlétái Koreában a legjobban japán atlétákkal mérték össze erejüket. A versenyt, mely számos kitűnő eredményt hozott, a németek nyerték meg. A legnagyobb feltűnést *Eldracher*, a Frankfurt a. M.-i kiváló atléta pompás szereplése keltette, aki a rövidtávu futószámokban

indult nagy sikerrel és a százméteres síkfutásban 1.3 mp-es idővel megjavította Paddock (U. S. A.) jónéhány éve verhetetlen világrekordját. Az új világrekord egyetlen szépségihája, hogy a koreai versenyen nem ötdőre mértek és így *Eldracher* idejét a mérés pontosságához hajthatatlan szigorral ragaszkodó nemzetközi atlétikai szövetség aligha fogja hitelesíteni.

Kereskedelmi—Gimnázium 5:1 (3:1). Bíró: Marcikics. Szerdán délután a Bácska-pályán mérkőzött egymással a szubotici kereskedelmi és gimnázium válogatott csapata. Az élvezetes, szép mérkőzést a jobb kereskedelmi válogatott nyerte meg megérdemelten. Góllövők a 23. percben *Rudinszki*, két perc múlva a kereskedelmi Dömötör szép góljával egyenlített, majd a 28. percben *Stefanovics*, a 38. percben *Dömötör*, a II. félidőben *Dömötör* és *Sajkovics* lötték a kereskedelmi további góljait.

Sportegylet alakult Bácsbresttovácson. Odzsaciról jelentik: Bácski-Bresttovácson néhány agilis sportember kezdeményezésére modern sporttelepet létesítettek. A futballpálya már a sportolók rendelkezésére áll és vasárnap tartották rajta az első labdarúgó mérkőzést *Doroszló* és *Bács-Bresttovác* játékosai, mely az utóbbiak győzelmével végződött. A tavaszra az egyesület uszodát és tennispályát fog létesíteni a futballpálya tözsomszedságában. A Bresttováci SC a jövő szezonban, hír szerint, belép a szubotici alszövetségbe.

SZTARAKANIZSA

Sztarakanizsal AC—Bácskogradistel AK 5:0 (3:0). II. osztályu bajnoki mérkőzés. Bíró: Marcikics. Nagy érdeklődés mellett játszott a vasárnap délután a két csapat bajnoki mérkőzését, melyet a KAC imponáló fölényvel nyert meg. Ennek ellenére az eredmény nem hiú kifejezője az erőviszonyoknak, mert a kanizsal csapat a második félidőben a kedvező helyzetek özönét hagyta kihasználatlanul. A győztes csapatból a következők védelem, valamint *Molnar II.* és *Bózsó*, a BAK-ból *Antal* hátvéd és *Tóth I.* centerhalf nyújtottak kiváló. Az első két gólt *Dobos II.* lövi az első félidő 2-ik, illetőleg 5-ik percében. Változatos játék után a 33-ik percben Nagy I. szép beadását *Bálint* biztosan érvényesíti. A második félidőben nyomásztó KAC fölény, amely azonban csak a 30-ik percben hoz eredményt: *Bálint* váratlanul szép gólt rug (4:0). A befejezés előtt öt perccel a KAC kornerből éri el az ötödik gólt. Marcikics jó bíró volt.

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Tőkekoncentrációk

Irta: Lepadát Milos

A békeszerződések Európában körülbelül 28.000 kilométer hosszúságú új vámhatárokat vontak. Egészen természetes, hogy ezeknek a határoknak vámellenőrzése és kezelése nagy összegekbe kerül az összes államoknak és hogy ezek a költségek a kicserélt javakat drágítják meg. Az új országhatárok feldarabolták régi gazdasági egységeket. Egyes országoknak az igényeiket messze tulszárnyaló fejlett gyárpár jutott, mely ipar piacot (Absatzgebietet) kénytelen keresni. Más országoknak majdnem semmi sem jutott a gyárpárból. Ezekben az országokban a külföldi iparcikkek elé magas védvámokat állítottak, hogy az újonnan alapított hazai gyárak terményeit a jobban megszervezett és olcsóbban termelő külföldi versennyel szemben megvédjék. Így azután az új alapítások kezdtek lábra kapni és prosperálni. Ez rendben is lett volna. De hát nem lehet a beviteli ipari vámkot önkényesen és a végletekig emelni, mert exportálni is kell a saját termékekből. Főleg a mezőgazdasági terményeket importálják az iparilag fejlett országok, a kis vagy fejlődő iparu agrikulturn-országokból. Az egymásrautaltság tehát korlátozza a lehetőségeket. Veszek tőled, ha te is veszel tőlem.

Jöttek hát a kereskedelmi szerződések, amelyeknek célja a saját érdekeket védeni, de a mások érdekelvel is számolni. Bár a kereskedelmi szerződések a legnagyobb kedvezmény elvén épülnek fel, mégsem lehetnek tökéletesek és alapjuk a védvámrendszer. Ezeket a szerződéseket relative rövid időre kötik, már a mai speciális viszonyokra való tekintettel is. Azonban az ipar és a benne angasztált tőke ezzel sincsen és nem is lehet mindig megelégedve, mert úgy a termelés, mint az árak elhelyezése idővel újabb és újabb akadályokba ütközik. Újabb és előre nem látott komplikációk állanak elő a rentabilis termelésben és síma elhelyezésben. Egyik országban valamelyik iparág nem tudja kapacitásának a felét sem kihasználni, míg ugyanaz az iparág egy másik államban prosperál, de vagy drágán termel, vagy tulsokat. Ha drágán termel, nem rentabilis, ha sokat termel, nem tudja termékeit simán elhelyezni. Mindkét esetben a termelés (gyártás) nem folyékony és nem rentabilis. Keresni kellett kivezető utat. A tőke agilis, számító és leleményes is. Nem akar kihasználatlanul, tétlenül heverni, de nem is akar elforgácsolódni.

Az egyes iparágak csoportjai kartellekbe, trösztökbe tömörültek, vagy tömörítették őket konzernjeik. Ezek a kartellek, trösztök azután szabályozták az anyagbeszerzést, a termelést, áralakulást, megosztották a tömörült gyárak között a termelés mennyiségét és a gyártmányok elhelyezését. Még egy nagy előnyt értek el a kartellek és trösztök, átugrották — lehet mondani vámmentesen — a vámhatárokat. Gedanken sind zollfrei! Már ez magában is olyan előny, mely biztosítja nagy részben fennállásukat. Nem is szólva a kiküszöbölt észnélküli, sokszor kétségbeesett egészségellen versenyről. Az egészségtelen verseny igaz, hogy lenyomja az árakat, de lenyomja a munkabéreket is és végül veszélyezteti az üzem fennállását. A kihűlt gyárkémény pedig nemcsak a tőke kára, de kára a munkásnak és államnak is. Természetesen alakultak kartellek és trösztök az egyes államok keretén belül is, csupán hazai jelleggel. Megelőzték, vagy kiegészítették az ilyen alakulást az egyes iparágakban a véghezvitt fuziók. Az iparban a tőkekoncentráció előbb kezdődött meg, mint a legtökésőbb intézményeknél, a takarékpénztáraknál és bankoknál.

A bankvilágban a legjelentékenyebb fuziók az utolsó két évben történtek, nálunk is, de főleg külföldön, nemcsak Európában, de Amerikában is. Míg Amerikában a bankfuziók a Hochnonjunktura, tőzsdéhausse és alapítások idejében mentek és mannek végbe, addig Európában főleg a dekonjunktura kényszerítő hatása alatt.

Mig amott azért tömörülnek az intézetek, hogy nagyobb mértékben vonják össze a szabad investíciós tőkéket és így könnyebben elégíthessék ki az ipar, a kereskedelem fokozottabb igényeit, addig Európában egyelőre és főleg a nagy és felesleges üzemi költség megtakarítása, illetve redukálása vezeti a fuzionáló intézeteket, mert a legtöbb helyen ugyanazok az intézetek tartanak fenn fiókokat, vagy érdekeltségeket. Azokat összevonva, jelentékeny rezsi-megtakarítást

érnek el úgy személyzeti, mint dologi kiadásokban és adóban. De nemcsak a momentáni helyzet felismerése vezet a fuzionáló intézeteket, hanem a jövő meglátása is. Már most összevonnak, vagy megszüntetnek gyengén prosperáló fiókokat és intézeteket, hogy a jövőre jobban felkészüljenek. Arra a jövőre, amikor a konszolidáltabb viszonyoknál fogva kisebbek lesznek a kereseti lehetőségek, egyrészt sok alkalmi és közvetítő üzlet kikapcsolódásával, másrészt a kondíciók leszállításával és a két kamat közti marge összezsugorodásával. A kereseti lehetőségek kisebbek, de stabilabbak lesznek. Így felkészülve biztosítják a prosperitást. Nem szabad szemelől téveszteni, hogy amilyen nagy gondot okoz sok vállalatnál, gyárnál az investált kölcsöntőke kamat — és tőketörlesztése, ugyan olyan lényeges gondot okozhat és okoz pénzintézeteknél a személyzeti teher.

De a fuzió is csak akkor célravezető, ha egészséges alakulatok olvadnak egymásba, intézetek, melyeknek törzse egészséges és csak esetleg a törzs egyes ágai satnyák, vagy pedig annyira fejlett a lömbozat, hogy a törzs már nem bírja a terhet. Nagy óvatossággal kell eljárni és a magába olvasztó intézetnek jól kell ismernie saját erejét, ha beteg intézetet akar magába olvasztani. Egyedül a gazdasági célszerűség és szükség lehet a tőkekoncentrációnál mérvadó. Személyi és egyéb okok bekapcsolása a helyzetet csak rontja. Bár sokszor a személyi akadályok áthidalhatatlanoknak látszanak, azok mégsem azok, mégha momentán áldozatokat is kell hozni, mert a tőke nem ismer szentimentalitást, hanem csak gyűmölcsötvetést. Jelent és jövő!

A fuzió úgy felel meg teljesen céljának, ha azt akkor vezeti keresztül, amikor mindkét intézet még intakt, teljesen mobil és aktív, amikor azt a jövőbe előre kitűzött és elrendő célokért, előrelátó számítással teszik, nem pedig mikor már beteg alakulatok mentéséről van szó. Ilyen esetben is disztignálni kell. Van kényszerfuzió. A beolvadó intézetnek ilyenkor már nagyobb áldozatot kell hoznia, de a magába olvasztó intézet is rendszerint sok terhet vesz magára.

A gazdasági helyzet felismerésén és annak egészséges megítélésén alapuló fuziók példája Amerikában

a National City Bank of New-York és a Farmers Loans and Trust Co. egybeolvadása, melynek révén egy 200 millió dollár saját-jökével rendelkező intézet létesült. Németországban a Deutsche Bank és Diskontogesellschaft fuziójával a D bankok száma ötre csökkent. Ma a helyzetet Németországban úgy ítélik meg, hogy még ennek az öt D banknak sincsen elég tere a működésre és további fuziókra számítanak. Csehszlovákiában a Csehszka Bankat magába olvasztotta a Zsvivosztenszka Banka és fuzionált a Mährische Eskomptebank a Bönische Eskompte und Kreditanstalttal.

Ha a tőkekoncentráció gondolatára jutottak a nagy bankok, felvetődik a kérdés, mi legyen a közép- és kisbankokkal?

A középbankok helyzete a legnehezebb. Fejlődni, nőni és terjeszkedni akarnak, hogy elérjék a nagybank mértékét, amely fejlődéshez a szükséges adminisztratív berendezkedésük már meg is van. Csak a tőke hiányzik. Ez pedig a legfontosabb. És ebből sok kell. A szükséges tőkét nem tudják sem részvényesektől, sem a vezetőségben angasztált funkcionáriusoktól a szükséges mennyiségben megszerezni. Idegen tőkéket (hététeket) sem szaporíthatják a végletekig, mert egyrészt vidékük felesleges tőkét már úgy is kezelik, másrészt azokon a helyeken, ahol a bankok a középbank nivójáig felfelföldnek, a nagybankok már konkurenciát csinálnak fiókaikkal, vagy érdekeltségekkel. Adminisztratív szempontból a középbankok már közelebb állanak a nagybankokhoz, apparátusuk jelentékenyen nagyobb üzletmenetet is elbírna és éppen ezért aránylag költségesebb az apparátusuk, mint a nagybankoké. Mivel az ilyen intézet terjeszkedési, fejlődési határa korlátozva van, egy bizonyos méretig kifejlődik és mai körülmények között ott megáll. De az élet nem ismer megállást, csak fejlődést és haladást. Így aztán oda jut a középbank, hogy vagy összeolvad egy hasonló lokális vagy provinciális középbankkal, vagy egy nagyra támaszkodik. Mindkét ut a nagybankhoz vezet. És ez az egészséges tőkekoncentráció. A szatócs még nem tőkés, viszont a tőkés nem tékozló emberbarát.

A kis vidéki bankokra, takarékpénztárakra szükség van, mint lokális nagyhatalmokra, melyek a kis tőkéskeket pénzét kezelik és a kis emberek hitel igényeit kielégítik. Nélkülözhetetlenek, mint a falusi grajler, de együttesen jelentékeny erőt és tőkét reprezentálnak. Jelentőségük kezd visszatérni.

Angol, francia és svéd tőke elhelyezkedést keres Jugoszláviában

Sokmillió külföldi befektetések jugoszláv bányákba — Elektrifikálni akarják a Vajdaságot

Nemrég írtunk azokról a nagyarányú befektetésekről, amelyeket külföldi nagytőkés részben terveznek, részben már megvalósítottak a jugoszláviai iparban. Most újabb nagyarányú tranzakcióról számolhatunk be, amelyeket a külföld ezúttal a jugoszláviai bányáiparban és az ország elektrifikálása terén készített elő.

Elsősorban említésre méltó a »The American Smelting and Refining Co. Ltd.« nevű nagy amerikai bányatröszt akciója, amely 220 millió dolláros alaptőkével rendelkezik. Az amerikai concern az államtól koncessziót kapott a boszniai Drina-menti, Szrebrenicavidéki bányaterület kiaknázására. A szrebrenicai bányavidék különösen ólomban, vasban, ezüstben, higanyban és rézércben gazdag. Az amerikai cég óriási lehetőségekkel rendelkezik, amelyeknek jellemzésére elegendő az a tény, hogy az Egyesült Államokban és Dél-Amerikában hetvenhat réz-, vas- és ezüstkőbánya, illetőleg gyára van. A koncesszionált területen az amerikaiak már meg is kezdték az előmunkálatokat, amelyek sejtetni engedik, hogy a beruházások közel kétszázmillió dinárért fognak rugni. A newyorki tröszt képviselője, Herbert Kunel már meg is érkezett a terepre és személyesen felügyel a munkálatokra.

A másik nagy jugoszláviai üzletet a »Societe de Pennaroye« nevű nagy francia-spanyol bányavállalat kötötte, amelynek Párisban van a székhelye. Az óriási tőkével rendelkező vállalat, amely főleg a pireneusi

részbányákat exploátálja, megkapta a Csacsak mellett magnezitbányákat kiaknázásra, Szávics Millántól, az ismert beográdi nagyiparostól pedig megvásárolta a koncessziót az Ibar folyó (Montenegro) mellett fekvő, főleg réz- és ólomércben gazdag hegyvidék kiaknázására. A párisi cég vezérigazgatója, Armand Malys már meg is érkezett Beogradba, hogy intézkedéseket tegyen az előmunkálatok elvégzésére.

Ezenkívül egy nagy angol vállalat, amely főleg bányauzletekkel foglalkozik, Délszerbiában tanulmányokat végez az ottani réztelepek körül és Jugoszláviában az angol tőke patronátusa alatt részvénytársaságot akar alapítani a jugoszláviai rézbányák kiaknázására.

Nagy elektrifikálási tervei vannak a stockholmi »A-B-Elektrik Invest« cégnek, amely birtokába jutott a zemuni villanygyár részvénytöbbségének és most tárgyalásokat folytat a többi szerémségi, bácskai és bánáti villanytelepek részvénytöbbségének megszerzésére. A svéd villanycég meg akarja szerezni az összes vajdasági villanytelepeket és azok kiépítése után egyetlen elektronos hálózatba akarja bekapcsolni az egész Vajdaságot, illetőleg Duna-bánságot. A cég képviselője Erikson mérnök már hosszabb ideje folytat tárgyalásokat Beogradban a tekintetbe jövő vállalatok képviselőivel.

Az utóbbi napokban sokat foglalkoznak gazdasági körünk a közraktárak és szilosok kérdésével is. Az

ügyet most energikusan felkarolta a jugoszláv exportkereskedők Beogradban székelő szövetsége és felkeltette két nagy francia szakközvetítő cég érdeklődését is. Az egyik vállalat az »Entrepts de Bordeaux« nevű cég, amely Európa egyik legnagyobb ilyenemű vállalata, privilegizált közraktárészvénnyársaságot volna hajlandó alapítani és e célra közel félmilliárd dináros tőkét hajlandó rendelkezésre bocsátani. Az érdekeltek a kereskedelemügyi miniszteriumban tanulmányozás alatt levő, a közraktárakról szóló törvényjavaslat hatálybalépését várják és aztán rögtön hozzáfognak a munkához. Egy másik francia cég, amelynek Egyiptomban

és Tuniszbán vannak közraktár-koncessziói, szintén érdeklődik az ügy iránt. A cég különösen a Bánát iránt érdeklődik és a Vrsac—Pancevo vonalon saját rezsi-ben több kisebb közraktárt és sziloszt akar létesíteni. A vállalat megbizottjai megtekintette a tekintetbe jövő vidéket és most hazautazott Párisba, hogy vállalatának megtegye a végleges előterjesztéseket. Mindezekből a hírekből kitűnik, hogy a közeljövőben közel egymilliórd dinár értékű francia, angol, amerikai és svéd tőke beözönlését remélhetjük, amelyre az ország közgazdaságának már régóta nagy szüksége van.

zölgazdaságnak be kell rendelkezni arra, hogy rendszeresen szállítson, mert erre Anglia nyomtatékosan számít. Ha a jugoszláv szövetkezetek berendezkednek arra, hogy a gabona egy részét állattenyésztésre használják fel, akkor nem kell többé aggódnok, hogy mennyi lesz a gabona ára, mert minden husos sertés, ugyszólván az angol bankokra szálló csekkel jelent. Megfelelő előkészület és tenyésztéskor kellő szétosztása után Jugoszlávia nyolc-tíz hónapon belül abba a helyzetbe kerülne, hogy elsőrangú Baconsertéseket hizlalhatna az angol piacra.

Befejeződtek az előkészületek a vajdasági mezőgazdasági kongresszusra

A bácskai mezőgazdasági egyesület támogatja a kongresszus célkitűzéseit

A vajdasági mezőgazdasági kongresszusra, amelyet Szubticán vasárnap, 27-ikén tartanak meg, a rendező bizottság minden előkészületet megtett. A mezőgazdasági kongresszusra, hir szerint, az összes vajdasági mezőgazdasági egyesületek képviseltetik magukat.

Az elmúlt napokban a bácskai mezőgazdasági egyesület, amelynek székhelye Szomborban van, elhatározta, hogy tizenöt ezer tagjával támogatni fogja a kongresszus mozgalmát. Ezidőszent kétséges, hogy dr. Franges Ottó földművelésügyi miniszter eljön-e a szubticai kongresszusra, mert jelenleg az ország déli bánóságában van hivatalos uton és csak szombaton érkezik vissza a fővárcsba. Az azonban bizonyos, hogy a föld-

művelésügyi miniszteriumnak számos szakreferense, osztályfőnökök és más magasrangú földművelésügyi és pénzügyminiszteriumi tisztviselők jönnek el a kongresszusra.

A kongresszus előtti napon, szombaton a bácskai mezőgazdasági egyesület vezetésével értekezletet tartanak a kongresszus vezetői, amelyen letergyalják az egyes javaslatokat. Az értekezleten résztvesznek többek között Lederer György nagybirtokos, dr. Manojlović Vladisláv királyi közjegyző, dr. Sztanovlović Sándor, a bánáti mezőgazdasági egyesület titkára és Vujics Száva nagybirtokos. A szombati értekezleten elkészítik azokat a javaslatokat, amelyeket a vasárnapi kongresszus elé terjesztenek.

Anglia és Egyiptom kitűnő sertés kiviteli piacoknak ígérkezik Jugoszlávia számára

A sertésállomány nemesítésére lehetne felhasználni a gabonafelesleget

Hausmann Konstantin drezdai nagyiparos, a német húsertésítő ipar egyik vezető személyisége, a német-jugoszláv kapcsolatok kimélyítése érdekében Jugoszláviában tartózkodik és ezalkalommal Noviszadon is időzött, ahol az Agráriában egyesült német mezőgazdasági és hitel-szövetkezetek elnöki tanácsi ülésén is résztvett és előadást tartott a jugoszláv állat-kivitel fokozásának lehetőségeiről.

Hausmann Konstantin a *Bácsmegeyi Napló* munkatársának erről a kérdéstről a következőket mondotta: — 1920 óta úgy magánkezdemenyezésre, mint hivatalos helyről tárgyalások folytak dr. L. Nauman kereskedelmi tanácsossal, a világhírű Nauman drezdai cég tulajdonosával, hogy Jugoszlávia maga do'gozza fel hatalmas sertésállományának legalább is nagyobbik részét, hogy ezzel is kielégítse a világpiacon mutatkozó nagy keresletet.

— Németország a konzervgyártás terén az első helyen áll és a magas sertésárak ellenére Németországnak a legnagyobb a konzervkivitele, természetesen csak a legjobb minőségű áruból. A németek legjobb piaca Anglia, ahol »The European Meat and Packing Ltd.« címmel hatalmas angol importvállalat létesült, amely célul tűzte ki maga előtt, hogy nagy kontinentális húsertésítő iparvállalatokat vásárol, vagy ilyeneket alakít. Angliában tudvalevőleg fiatal, öreg reggelhez, ebédhez és vacsorához egy darabka Baconsertés-húst eszik. Bacon sovány sertésfajta, amely csak kevés szalonna van. Eziránt a husfajta iránt oly nagy az érdeklődés, hogy hetenként 100.000 darab jut be belőle Angliába. Anglia főleg Baconsertést keres és legszívesebben olyan sertéseket vásárol, amelyek felsértés nagyságban, vágott állapotban, fej és lábak nélkül, 65 angol fontot tesznek ki. Ezeket főleg Dániában szerzik be, ahol az ilyenfajta sertésenyésztésre magas jutalmak vannak kifizetve. Az angol sertésárak ma 98.37—101.42 márka között (1.329.26—1.369.17 dinár) mozognak 50 kilónként, frankó Anglia. Mult évben az átlagos ár 88 márka (1.188 dinár) volt. Eszerint az árak emelkednek.

— Jugoszlávia sertés kivitel szempontjából igen nagymértékben figyelembe kerül. Angliai tárgyalásaim alatt a legnagyobb cégekkel való érintkezés alapján megállapíthattam, hogy az angol piac hetenként 5.000—10.000 jugoszláv sertést képes felvenni. Legjobb bizonyíték erre, hogy Szófiában egy angolbolgár sertésértésítő vállalat létesült, amely azt célozza, hogy Bulgáriából évente másfél millió sertés kerüljön ki Angliába. A nagy távolság és a forgalmi eszközök hiányossága miatt ez a terv csak részben sikerült. Jugoszlávia szempontjából azonban egész más a helyzet, különösen a Vajdaság és Szerémség szempontjából, ahol a mezőgazdasági üzemek főleg gabonatermelésre vannak berendezkedve. A gabonaárak rohamos hanyatlása miatt a gabonatermelés ma már kevéssé fizetődik ki és igen jövedelmező volna a gabonát, elsősorban árpat és aztán tengerit, az állat-

tenyésztés nemesítésére felhasználni, amiáltal úgy a gabonatermelés, mint a nemesített sertésállomány külföldi valutában nagyobb eredményeket érne el.

— De nemcsak Anglia, hanem Franciaország is nagy érdeklődést mutat húsertések és vágott sertések iránt. Már a háboru előtt Franciaország sok sertést vásárolt Szerbiában és pedig olyan időben, amikor a francia sertésenyésztés sokkal nagyobb volt, mint most. Franciaország 1926-ban 25.000 darab, 1927-ben 40.000 darab és 1928-ban 65.000 darab elősertést importált. 1926-ban 46.000 métermázsa, 1927-ben 220.000 métermázsa és 1928-ban 186.000 métermázsa vágott sertés került be Franciaországba. A hanyatlás a mult évben következett be, mert Franciaország, hogy szükségletét fedezhesse, fagyaszott húst is importált.

— Olaszország és Egyiptom is jó piaca lehet a jugoszláv állat kivitelnek, főleg Egyiptom sokat vásárolt a háboru előtt Szerbiában. Két évvel ezelőtt a jugoszláv kormány dr. Marinkovics Voja külügyminiszter után maga ragadta meg a kezdeményezést, hogy Egyiptomba húst és konzerveket szállítson. Eelőből 1927. júliusában Ducsics Jovan, a kairói jugoszláv követ Zagrebbe jött és a zagrebi kereskedelmi és iparkamarában az Egyiptomba való hús kivitel lehetőségéről előadást tartott. Nyomatékosan kiemelte a követ, hogy Egyiptom legfontosabb behozatali cikke a hús, amely ezidőszent főleg Mezopotámiából kerül oda. Egyiptom hús szükséglete félmillió előállatot tesz ki. Minthogy a jugoszláv állattenyésztés minőségileg igen fejlett, ez a kivitel Jugoszláviát igen kecsesítő reményekre jogosítja.

— Jugoszlávia saját kikötőkkel rendelkezik és így az egyiptomi kivitel meg van könnyítve. Német nagy hajósvállalatok kapcsolatokat akarnak létesíteni és rendszeres hajójáratokat a jugoszláv kikötőkbe a világ minden tájékára. De emellett a Dubrovacska Plovidha hajósvállalat is rendszeres járatokat tart fenn Egyiptommal.

— Ebben az irányban én is tevékenykedtem, hogy a kivitel Susákból történjen, de ez csak akkor lesz lehetséges, ha olyan hajók épülnek, amelyek hűtőkamrákkal vannak ellátva. Ez annál is inkább lehetséges, mert Oroszország, amely azelőtt ilyen hűtőkkel felszerelt hajókkal nagymennyiségben rendelkezett, ma már nem jön figyelembe. Oroszország a háboru előtt hetente kétszer Londonba, egyszer Hullba és egyszer New Castleba hűtőkkel berendezett hajókat indított, amelyek egy angol-orosz társaságé voltak. Ezek a hajók még rendelkezésre állnak és kibérelhetők. Német hajósvállalatok is rendelkeznek 700—800 tonnás ilyen berendezésű hajókkal, amelyek alkalmasak lennének a Susák—Alekszandria közti forgalom lebonyolítására.

— A főszempont, hogy az angol piac hetente állandóan bizonyos mennyiségű hussal legyen ellátva. Ez a cél rendszeres szervezkedéssel elérhető. A me-

A tejjgazdálkodás megszervezése

Irta: Csebular Alfréd, az Agrária inspektora

Oszijeken szervezet létesült, amely feladatát tűzte ki magának, hogy a Vajdaságban, Szlavóniában és Szerémségben megszervezze a tejjgazdálkodást. Maga a szándék és a cél csak dicséretes lehet, de az paz ut, amelyen ez a szervezet céljához el akar jutni, semmiképen sem megfelelő.

Az oszjéki szervezet megbizottjai beutazzák a fenti területeket és szakelőadásokat tartanak a vaj és sajtermelésről és kilátásba helyezik, hogy a termelt vajat és sajtot, az oszjéki tejjgazdasági szövetkezet kiviteli osztálya révén fogják külföldre eljuttatni. Ezek a megbizottak tejjgazdasági berendezési és szükségleti cikkeket iparkodnak a gazdák között nagyszámban elhelyezni és egyuttal adományokat is gyűjtenek Oszijeken, a közeljövőben megtartandó három hónapos tejjgazdasági szaktanfolyam költségeire. A szervezet az ilyen módon tejjgazdálkodókra kiképzett tanfolyamlátogatóktól várja a nehéz probléma megoldását.

Mi azcn a véleményen vagyunk, hogy ezen az uton a kitűzött célt semmiképen sem lehet elérni, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy egy tejjgazdaság vezetője hosszabb kiképzésre szorul. Amikor az ország szövetkezeti delegátusi legutóbb Szlovéniában jártak, az ott levő tejjgazdasági iskola igazgatója úgy nyilatkozott, hogy egy tejjgazdasági szakember kiképzése legalább nyolc-tíz hónapot vesz igénybe. Az oszjéki akciónak az lesz a következménye, hogy a községekben mindenütt tejjgazdasági gépeket fogunk találni (ezideig nyolcszáz ilyen gép van eladva), amelyeknek kezelése nem történik szakszerűen, mert hiányzik a szakértő, így az oszjéki szövetkezet exportosztálya a községekben olyan vajat és sajtot fog kapni, amely nem alkalmas a kivitelre és ezenkívül a helyi földi piacot is el fogja árasztani a silányabb minőségű áru, ami az árak hanyatlását fogja előidézni.

Értesüléseink szerint több szövetkezet és néhány magános 15.189 dinár értékben szerzett be ilyen tejjgazdasági gépeket és ebben az összegben benne van az 50-40 dinárt kitevő szaktanfolyami költség is. Ha az ilyen módon beszerzett gépeket és felszerelési cikkeket megnézzük, a magángazdálkodás számára sok fölösleges dolgot találunk, míg a beszerzett gépek viszont tejjgazdasági szövetkezetek részére elégtelenek. Ilyen problémákat csak megfelelő saját tőkével és jól átgondolt tervekkel lehet megoldani. Minden ettől eltérő kísérlet csak balsikerrel végződhetik.

Mielőtt a kérdés megoldására rátérünk, tisztában kell lennünk azzal, hogy központi tejjgazdaságot akarunk-e létesíteni, amelyhez tejjgyűjtőállomások és önálló magán-tejjgazdaságok tartoznak, vagy a decentralizációt akarjuk keresztülvinni és nagyobb önálló tejjgazdasági berendezéseket akarunk létesíteni.

A kérdés megoldásának egyik főelőfeltétele, hogy nagyobb tőkék álljanak rendelkezésre, amelyeknek előteremtése a mezőgazdaság feladata volna. Ha ilyen vállalat kezdettől fogva bankhitelt vett igénybe, ez a mai kamatláb mellett soha jóvá nem tehető hiba volna. A főtörökvésnek arra kell irányulni, hogy saját tőkék álljanak erre a célra rendelkezésre és az összehozott tőke nagyságától fog függni, vajjon a megielett két ut közül, melyiket válasszuk. Fontos szempont annak az eldöntése is, hogy vajjon a termelt tejj közvetlenül eladható-e, vagy a gazdálkodó kénytelen azt feldolgozni. Az első esetben szükséges, hogy a közzeben nagyobb fogyasztóközpontok legyenek. Ilyennek elsősorban Beograd jöhet figyelembe, mert a többi város a szomszédos községekben könnyen fedezheti szükségletét. Beograd kedvező geográfiai fekvése és a kedvező közlekedési eszközök ellenére, az ellátás mégis nehézségekkel jár. A vizuit az időjárástól és az évszaktól függ. A Vajdaság csak egy vasuti hiddal van összekapcsolva a fővárcsával és ha elkészül a Beograd—pancevo és később a Beograd—zenuni hid, akkor lehet majd ismét erre a kérdésre visszatérni. Egyelőre a meglévő közlekedési eszközökkel kell Beograd ellátására törekedni. Az ország vaj-szükséglete jelentékeny. Jó vajnak mindig akad vevője és a megmaradó felesleg exportra volna szánva. Piacra alkalmas jó árut csak szakemberek felügyelete mellett lehet készíteni és ez a körülmény is a központi tejjgazdálkodás mellett szól. Ezzel a kérdéssel szorosan összefügg az eladás megszervezése is. Csak az export-áru nagymértvű előállítására tudna ilyen vállalkozást rentabilissé tenni, ez a szempont is a központosítás mellett szól.

A „Pyram-paszta“ sok dobozában bádoglap van elhelyezve „Chaplin“ és „Pat i Patachon“ felirattal, melyek ellenében

egy igen érdekes gyermekjátékot szolgáltat ki az eladó

A tejellátást természetesen kell megszervezni, ami a mai viszonyok mellett nem könnyű feladat. Mindenekelőtt a központi behordás, ellenőrzés, átvétel, a községekben való tejsterilizálás, a vasúti állomásokra való kiszállítás, a központi gazdálkodásban a különböző tejküldemények átvétele, a tartályok és edények tisztítása és visszaállítás és mindezekhez szakértelem és erős szervezet szükséges.

Nagyfontosságú kérdés a tejárak megállapítása. Mindenki meg van győződve, hogy az ő tejküldeménye a legjobb és ez a kérdés csak úgy volna megoldható, ha a tejet nem mennyiség, hanem zsirtartalom után fizetnék. A gazdáknak arra kell törekedniük, hogy a

legjobb tejet szállítsák, mert ők is szorveik annak a központnak, amely azt a tejet eladja. Ettől függ a siker. Nem szabad az átvett tejet teljes összegében kifizetni, mert előfordulhatnak előre nem láthatott események, amelyek károkat okoznak. Egyedül az a módszer helyes, ha évente történik az elszámolás és a kapott előlegek után az év végén van a nyereségkiosztás.

Példaképpen hivatkozhatunk a német gazdasági szervezetekre, amelyek mindenképp erős tőkéket iparkodnak összegyűjteni és csak azután térnek át raktárházak, pince és borértékesítő, hus és sertésértékesítő, tojásexport, tejkészítés és a szövetkezeti élet többi ágának megvalósítására áttérni.

MIUJSÁG A LLOYDBAN?

A szubotica Lloyd közleményei
Rovatvezető Dr. Pavlovics Milos titkár

Kiviteli lehetőségek Finnországba

Finnország a buzaliszter idáig főként Amerikából és Angliából szerezte be. Az utóbbi években azonban a finn piac mindinkább igyekezett függetleníteni magát Angliától és Amerikától. Ez a tendencia tette lehetővé Németországnak, hogy Finnországba irányuló lisztbevitelt fokozza és erre vezethető vissza, hogy nemrég nagy mennyiségben jelent meg a finn piacon a holgár liszt is, amely Braila kikötőn át vízi úton jut Finnországba. Ezidén a magyar lisztexportőrök is igen erős propagandát fejtettek ki és a magyar liszt is kezd már piacra kerülni Finnországban.

Helsingforszi konzulátusunk is megjelölte a szükséges intézkedéseket, hogy a jugoszláviai liszt iránt érdekeltelt keltsen a finn piacon. Két szolid és komoly finn beviteli ügynökség: A. Ahti és »Mediator« szívesen vállalkoznak a mi lisztünknek a finn piacon való elhelyezésére a következő feltételek mellett:

1. Az üzletkötés megállapított áruminták alapján történik; az áru pontosan kell, hogy megfeleljen az ajánlattételkor beküldött lisztmintának.

2. Az ár lehetőleg cif Helsingfors, vagy legalább is cif Stettin, illetve cif Hamburg értendő és dollárban számítható. Fizetés a szállítási okmányok bemutatása ellenében valamely nagyobb banknál azonnal az áru átvétele után. Ami a csomagolást illeti, a lisztet 50 kilós vászonzsákokban kell szállítani, amint Amerikából, Angliából és a többi országokból is szokás.

Öröletlen buza szállítása Finnországba egyáltalán nem jön tekintetbe, miután nincsenek megfelelő malmai. A liszt beviteli vámja 1.20 finn márkát tesz ki kilóként. (1 dollár 39.60 finn márkának felel meg.)

A tekintetbe jövő vásárlók szolidak és helsingforszi konzulátusunk mindenkor kész pontos információt nyújtani róluk. Az említett importirodák teljes bizalmat érdemelnek.

A kukorica jelentékeny fogyasztási cikk Finnországban és főképp Amerikából hozzák ömlesztett állapotban. Beviteli vám nincs rá.

A zöld és sárga borsót szintén nagy mennyiségben viszik be és pedig Dániából. Beviteli vám 0.36 finn márka kilóként.

A babot kis mennyiségben fogyasztják, mert mindig igen drága volt és fogyasztását nem lehetett népszerűsíteni. Fokozatosan azonban be lehetne vezetni, mint általános fogyasztási cikket. Piaci ára kilóként 8 márka.

A fentemlített cikkeken kívül szóba jöhetnek még a beviteli szempontjából: aszalt gyümölcs, különösen a mi aszalt szilvánk, lekvár, alma, körte és más gyümölcs nyers állapotban, de szükséges Németországon át gyorsított tranzitszállítást biztosítani. A gyümölcs igen nagy mennyiségben kerül fogyasztásra és magas ára van.

Továbbá kelete volna a finn piacon nyers marhás és juhbőröknek, feldolgozatlan irhának, gnyapjának, kender- és lennek stb. Az árúknak legjobb minőségűeknek kell lenniük és kell, hogy pontosan megfeleljenek a küldött mintáknak.

Román-jugoszláv kereskedelmi szerződés. Mint már e helyen jeleztük, a közel jövőben megkezdődnek a tárgyalások országunk és Románia között a kereskedelmi szerződés megkötésére. Ez alkalommal újból felkérjük a tagokat, hogy ezzel kapcsolatos észrevételeiket és esetleges javaslataikat szíveskedjenek legkésőbb október hó végéig a »Lloyd« titkárságához juttatni az illetékes helyre való továbbítás céljából, mert a határidő elteltével beterjesztett kívánságokat és indítványokat nem veszik figyelembe.

Lengyel-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások. Mint értesülünk, a jövő hónap elején kezdődnek a tárgyalások a Lengyelországgal megkötendő kereskedelmi szerződést illetően. A lengyel gazdasági körökben a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek a tárgyalások elé, amelyek hivatalosan a két országot gazdaságilag szorosabban összekötik. Ezzel kapcsolatban a lengyel-jugoszláv kereskedelmi kamara alelnöke, dr. Jankovics Momesiló ellátogat majd Beogradba, Zagrebba, Ljubljánába, Szarajevóba és a többi gazdasági gócpontokra, hogy érintkezésbe lépjen és meggyőződést hozzon létre az illető gazdasági körökkel. Jugoszlávia a maga nyersanyag-, élelmiszer- és gyümölcsfőnökségével és Lengyelország ipari termékével gazdaságilag szinte a természettől egymásra vannak utalva és méltán fűznek szép reményeket mindkét részről a küszöbön lévő kereskedelmi szerződéshez, amely mindkét félnek csak nagy hasznára fog válni.

Kartellba akarnak lépni a jugoszláv szeszgyárok

Arko Vladimir és Teslics Petár megvásárolták a breskoi szeszfőzőt

Zagrebból jelentik: Az ország legnagyobb szeszgyárai éveken keresztül kartellben voltak, a kartell azonban felbomlott és azóta a szeszipari termékek szabad versenyben kialakult árakon kerülnek a fogyasztókhoz. Néhány nappal ezelőtt a legjelentősebb jugoszláv szeszgyárok képviselői között tárgyalások vannak folyamatban a belső kartell újraszervezéséről, mert a szeszgyárpárosok körében az utóbbi időben az az egyhangú vélemény alakult ki, hogy a kartellbe tömörült szeszgyárok sokkal könnyebben vehetik fel a versenyt a külföldi gyárak termékeivel.

A tárgyalásokkal egyidejűleg az az ötlet is felvetődött, hogy a belső szeszgyárat a lehetőség sze-

rint koncentrálni kell, mert csak az egységes üzemvezetés biztosítja a szeszgyárok racionális kihasználását. A két legnagyobb jugoszláv szeszgyár tulajdonosai Arko Vladimir zagrebi és Teslics Petár sziszkai nagypárosok a legutóbbi hetekben már meg is kötötték azt a szerződést, amelynek értelmében a két gyár a jövőben a legszorosabb kontaktust tartja fenn egymással és közös értékesítő szövetet állít fel. A két gyáros megvásárolta a *Bosanska Industrija Spirita* nevű breskoi szeszfőző részvénypakettjét is és ezzel a három legnagyobb jugoszláv szeszgyár ötven-ötven százalékos arányban Teslics Petár és Arko Vladimir kezébe került.

A jugoszláv és a román bauxit letörte a magyar bauxitot

A kis emberek elvesztették vagyonukat a magyar bauxitrészvényeken

(Budapesti levél). A magyar közgazdasági életnek az utóbbi időben szinte egyetlen témája az a példátlan árzuhanás, amely a Bauxit Tröszt Részvénytársaság részvényeinek tőzsdéi árfolyamában állt be.

A Bauxit évek óta favorizált játékpapírja a budapesti tőzsdének. Karrierje ép oly szédületes, mint letörése. A vállalat 1923-ban alakult a magyarországi bauxittelepek feltárasára és értékesítésére; szerződése volt a németországi Lauter Werke vezetésével, amely a kitermelt nyersanyagot a Bauxit Trösztől átvette. Ebben az időben a Bauxit Trösztnek nem voltak versenyképes külföldi konkurensei; a vállalat nagyszerűen prosperált és a jó üzletmenet a vállalat részvényeinek tőzsdéi jegyzésében is kifejezésre jutott. Minder pénzember tudta, hogy a Bauxitnál komoly érdekeltséget vállalt az egyik legnagyobb és legelőkelőbb vállalat, a Magyar Általános Közszénbánya Részvénytársulat, amelynek alelnök-vezérigazgatója, Vida Jenő felsőházi tag, alelnöke a Bauxitnak és tudták azt is, hogy tagja a Bauxit igazgatóságának dr. Chorin Ferenc felsőházi tag, a Salsó elnök-vezérigazgatója. Érthető, hogy ilyen kedvező körülmények között és ilyen közgazdasági tekintélyek presztízse alatt működő vállalattal szemben szinte korlátlan bizalom nyilvánult meg. A Bauxit-részvény legkeresettebb papírja lett a budapesti tőzsdének és árfolyama áránnyal rövid idő alatt 510 pengőig emelkedett.

Nemcsak árfolyamdífferenciára játszó tőzsdések vásárolták (de természetesen ezek minimális haszon mellett el is adták) a Bauxit-részvényeket, hanem komoly tőkés is, akik Vida Jenő és Chorin Ferenc személyében garanciát láttak arra, hogy a tőzsdén jegyzett árfolyam hűl kifejezője a vállalat helyő értékének. Annál keserűbb most a kiábrándulás, amikor a Bauxit 510 pengős árfolyamról lezuhanya a tőzsdén 75–76 pengőre és csak kisebb tételekben adható el. Ez az árfolyam azt jelenti, hogy amíg másfél évvel ezelőtt, amikor a részvényeket 510 pengővel jegyezték, a tőzsde a Bauxit Trösztöt 110 millió pengőre értékelte, addig ma a 75 pengős jegyzés mellett a vállalat vagyonának tőzsdéi értékelése nem éri el a 20 millió pengőt, vagyis nem egészen másfél esztendő alatt a Bauxit Tröszt tőzsdéi értékelésének majdnem 85 százalékát elvesztette.

Az egész magyar gazdasági élet megdőbözve áll

ezzel a példátlan eseménnyel szemben és keresi annak okait. Valószínűleg azok járnak legközelebb a valósághoz, akik ezt a szenzációs letörést a Bauxit-nyersanyag világpiaci árának lényeges olcsóbbodásával hozzák összefüggésbe. Amikor ugyanis a Bauxit Tröszt vezetősége szerződést kötött a Lauter Werkével, akkor a Lauter Werke által átveendő nyersanyag árát ötszázalékkal a napiár alatt állapították meg. Abban az időben — 1923-ban — a Bauxit Tröszt szinte egyedül uralkodott az európai piacon és diktálni tudta az árakat. Néhány év múlva azonban az orosz Bauxit egyre erősebb vőrsenytársként jelentkezett és nyomta az árakat. Amikor pedig a hatalmas jugoszláviai, majd a romániai Bauxit-telepek feltárasára került sor, a Bauxit Tröszt jövedelmel igen nagy mértékben lecsökkentek. Ez vonta aztán maga után a Bauxit Tröszt kedvezőtlen tőzsdéi megítélését és az árfolyam kolosszális letörését, aminek megakadályozására nemcsak hogy nem tett semmit az a szindikátus, amely a részvények többségét birtokolja és amely annak idején presztízsével fedezte a gyorstempójú áremelkedést, hanem — pénzügyi körökben elterjedt és a dolog természeténél fogva ellenőrizhetetlen hírek szerint — a magas árfolyamon szindikátusi részvények eladásával biztosította a maga hasznát és most hidegvérrel nézi a »seketegpéterek« anyagi romlását.

Ez a fair-play-nak igazán nem nevezhető eljárás az, ami az egyébként is komoly közgazdasági szenzációként tárgyalt Bauxit-ügyben a legtöbb megbeszélés tárgya és épen ezért várják közgazdasági körökben nagy érdeklődéssel az ügynek további fejleményeit.

A Bácsmegeyi

NAPLÓ-RA

bármelyik naptól kezdve
lehet előfizetni s az
előfizető részestül a

könyvkedvezményekben

12 hónap és nem 3 év alatt 65 darab eladott és felállított **PETKUS** vetőmagtisztító- és osztályozógép

a legmeggyőzőbb bizonyítéka annak az elismert ténynek, hogy a mai kor legtek-
letesebb és legmodernebb vetőmagtisztító gépe a **PETKUS** beépített szárazon
csávázó készülékkel!

Miután az országban más gyártmányu vetőmagtisztítógépek is vannak
forgalomban, érdeklődjék saját érdekében az elért eredményekről
ott, ahol a **PETKUS** már a múlt évben is dolgozott!

Mindennemü felvilágosítást ad a vezérképviselő:

BÁRDOS és BRACHFELD, NOVISAD, Željeznička 105/107
Somborban üzemben bemutatja és díjmentes felvilágosítással szolgál Gromilović Tamás
Szentán pedig Zentai Béla vaskereskedő

Ha gallérját, fényesen,
fehéren és elegánsan
akarja viselni, akkor
küldje 445
PIUKOVIC
gőzmosodába
Subotica, Vilsanova ulica 16. sz.

ZSÁK

**PONYVA
ZSINEG**

legolcsóbban
AVRAM SCHIFF
zsák- és ponyva-
köleszónénél

AFRIK, LÓSZÓR
és **LÓTAKARÓK**

gyári lerakata
HEVEDEREK
TÖMLŐK stb.

NOVISAD Telefon: 2403
Telegr.: Jutešif

Fiók: Beograd - Sava
Kérjen árajánlatot!

**Utazót
keresünk**

a fűszer- és
gyarmatáru
szakmából

Szerb, magyar és német
nyelvtudás feltétel. A ra-
jonunkban bevezettek
előnyben részesülnek. —
Ajánlatokat

Schick és Spitzer
céghez St. Becej küldendők
1239

Ha már mindent
megpróbált

és semmi sem használ, úgy
vegyen egy üveg valódi

OROSZLÁN

„menthol sósborszeszt
A valódi mentholos „Orosz-
lán“ sósborszesz a csu-
z, köszvényt, reumát, szagatást,
főfájást megszünteti, idegeit
felfrissíti.

**MINDEN HÁZBAN
NÉLKÜLÖZHETETLEN**

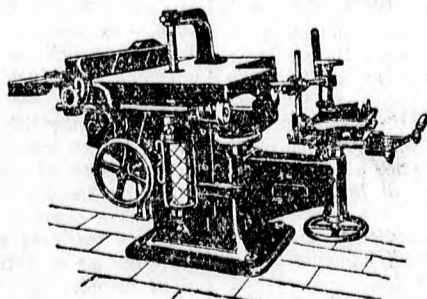

A legjobb márka, akár tej, akár
főzőcsokoládé, marad a

La Cigogne

Mindennemü asztalos-gép

I-a szerkezet! Szolid árak!
Kedvező feltételek!

Egyengető és vastagsági gyalu,
maró- és körfűrészek,
szalagfűrészek, furógépek,
csapvágó- és schlitzmarók
(legnehezebb kivételben)

cinkfrézselők,
gyalukés-élesítőgépek (egyszerű és automata)
rudeszterga, egyszerű és automata,
esztergapad-garnitúrák,
szalagfűrészforrasztó és srenkelőkészülékek,
körfűrész- és gyaluitorlák,

mindennemü szerszám

azonnal raktárról szállítható!

STANDARD gép- és szerszámkereskedés
Beograd, Bosanska ulica 12

Költségajánlat ingyen

Kivánságra képviselőnk meglátogatja

Költségajánlat ingyen

Elvem:
kis haszon,
nagy forgalom!

Cukor
legolcsóbb napi árban
1 kg. Din.

Nyers kávé I-a **38**

Pörkölt „ „ **48**

Kávé, saját őrlésű
garantált tiszta . . . **52**

Kávépótlék . . . **17**

Kneip-kávé . . . **15**

Kakao, hollandi . . . **32**

Finom rizs . . . **8**

és egyéb fűszer-,
gyarmat- és cse-
megeáru legolcsób-
ban beszerezhető

Kurteš Miloš-nál

Subotica

Muzička škola

Tel. 4-83 1185

Előnyömdát
legújabb rajzokkal, I-a papíron
legolcsóbban szállít

Bleier Armin

előnyömda-berendezési gyára

Senta, Sokolska ulica 5

Mübutor

Legjobb és leg-
izlésebb csak

Szabadosnál

Subotica,

Daničićev put 1

A legújabb, legjobb **rádiók**, hangszórók, alkatrészek
Centrál Rádiónál, Szubotica, Kaszinó-épület

Ha jó és olcsó tüzelőanyagot óhajt venni, tekintse Révai Adolf, Szubotica
meg fatelepeemet. — Gyors és pontos kiszolgálás! Dunav Art. Puk. ul. 10. Dr. Sánhá szanatóriummal szemben. Telefon 5-51

NYILT-TÉR

Nemačka Keramika
(Deutsche Keramik)

Kosmajka 7 Beogra 1 Telefon 31-82

Melsseni Hardmuth, Čeh és Zsolnay
fayenc fal- és padőburkoló keramiai lapok.

Me'sseni és Hardmuth-kályhák, vala-
mint luxuskandallók és takaréktűzhelyek
(Sparherd).

Költségvetés, tervrajz díjtalan.

Tekintse meg kiállítási helyiségünket

Van szerencsénk igen tisztelt vevőink
tudomására hozni, hogy a *Manojlovićeva uli-
cai Ruff-palotában*

kiállítási üzletet

nyitottunk, ahol Fiat-kocsik és azok összes
alkatrészei, valamint autógummik, felszere-
lési tárgyak, accumulatorok állandóan nagy
mennyiségben raktáron vannak. Műhelyeink
a volt helyiségekben Skadarska ulica 7. ma-
radnak.

Automobilia Garage
Borošić 1 Drug
Telefon 151.

12507

Zálogárverési hirdetés

Felhívjuk mindazokat, kiknek zálogjegye lejárt és
ezideig rendezést nem nyert, hogy a kiváltás, esetleg
meghosszabbítás iránt késedelem nélkül intézkedni szí-
veskedjenek, mert további késedelem esetén a kama-
ton kívül egyéb költségek is előállanak és rendezés
hiányában tárgyaik

toló évi november hó 6. (hatodik) napján
délután 3 órakor intézeti helyiségünkben (Subotica,
Aleksandrova ul. 46.) megtartandó

nyilvános árverésen,

melyre a venni szándékozókát is ezennel meghívjuk —
el fogják adatni.
12555 Centralna Banka Zálogosztálya

Nyilatkozat

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű kö-
zönséget, hogy a paprika árusítást a követ-
kező uraktól megvontam:

Börcsök Ferenc urtól, lakik Szécsányon,
Berkl Artur urtól, lakik Bajmokon
és így nevezett urak nevemet sehol sem hasz-
nálhatják.

Horgos, 1929 október 21.
12458 Farkas Géza.

Krauser Károly

cég üvegkereskedő Szubotica, Főtér,
ajánlja dusan felszerelt modern
villamos csillárjait,
a mai viszonyoknak megfelelően igen
olcsó árakon. 11003

— Mester! Mester! Hát nem indít
meg könnyögésem?

— Nem! Mert szombaton, e hó
26.-án este **disznótoros vacsora**

keretében felleszel tran-
zsirozva a **Hirt Pali**
bácsi vendéglőben, hol
jó bor és cigányzene mel-
lett fognak elfogyasztani!

A világhírű

„DEKA” autógummi

elismert német márka

Képviselő **TAKÁCS MÁRTON** gummiműhely
Zr'n'ski trg 24 12064

AZ ARCBŐR MEGSZÉPÍTÉSÉT 24 óra alatt

érte el Dr. L.-né az orvosilag ajánlott „EROS” szépitő-
krémmel, amit köszönőlevele is
igazol. Sok elismerő levél.

Ha arcát pattanások, mitessze-
rek, ráncok vagy más hiba csuflítja
el, mindezt azonnal eltávolítja az
„EROS” szépitőkrém. Meg nem
felels esetén a pénzt vissza-
adom.

1 tégely ára 14 dinár. 3 tégely 45 dinár. 11804

Dr. Nikol. KE NENY Košice, Postfach 12/E 11 ČSR

Női- és gyermek télikabátok

FACŠAR

ruhauzletében olcsón szerezhetők be

KORONABÓNOKAT

a legmagasabb áron, minden mennyiségben vásárol
RÁDIO REKLÁM, SUBOTICA, PAŠIĆEVA 7 104

**A legjobb asztali és templomi
GYERTYA**

legolcsóbban kapható

Resch Józsefnél Sombor

Kérjen árajánlatot

Üzletmegnyitás!

Vrsac és környékbeli fogyasztóközönség tudomására adjuk, hogy Vrsac-
con, a városházával szemben, a Gföckmann-szállóval szemben 1929 okt. 15-én

uri-, fiu-, gyermek- és női konfekció-üzletet
nyitottunk.

Vállalatunk, amely 1886-ban alakult, az egész országra kiterjed és készítmé-
nyeinket mindenütt ismerik már. **Velika-Ekíndán, Noviszadon, Veliki Becs-**
keréken fennálló üzleteink, valamint a saját magunk által előállított nagy-
mennyiségű áruk folytán készítményeinket versenymentes áron hozhatjuk
forgalomba.

Vállalatunkat a legszolidabb alapon vezetjük, jelszavunk: »Nagy for-
galom, kis haszon«. A mélyen leszállított árak minden darabon megerősített
címkén vannak feltüntetve.

Férfi téli szövetruhák **300 dináros**, könnyebb szövetruhák **275 dináros**,
téli kabátokat prömgallérral **300 dináros**, bélelt télikabátot saját gallérral
200 dináros, prémium bélelt és prömgalléros télikabátokat **575 dináros**, gyer-
mekkosztümöket **60 dináros**, eséköpenyeket **150 dináros**, munkásruhákat
130 dináros, női köpenyeket **300 dináros**, leányka köpenyeket **230 dináros** ár-
tól kezdve hozunk forgalomba. A többi konfekciós cikkeket és prémekeket is
versenymentes áron árusítjuk.

Kérjük a vrsaci és környékbeli közönséget, hogy készítményeinket vé-
telkényszer nélkül legyen szives megtekinteni, hogy olcsó és szolid árainkról
meggyőződést szerezhessenek.

SCHWARZ és KOLTA fióküzlete
VRSAC.

12459

**Sprice-
lakkozás**

1800-2000 dinárért, új tapé-
rást, új tetőkészítést legolcsóbban végez

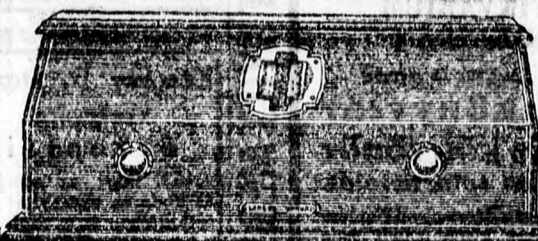
JAKOB HERMANN, NOVI VRBASZ

**Iskola-
és akta-
tásák**

v valamint ridiküök nagy
választékban kaphatók

Andrássynál
Subotica, Csirkep'ac

**Dr. Georg
SEIBT
Berlin**

villanyrádiói hangerősek, selektívek,
hangjuk szép tisztán csengő

Mielőtt rádiót vásárol, hallgasson meg egy

**SEIBT-gépet és
hangszórót**

Közp. eladási hely:

Tehn. Biro Ing. Solarović, Novisad, Futoški put 68

**AMERICAN
HEATING**

a Jelenkor legtekélyesebb, koksszal fűtött kályhája.

Csak 4 kg. kokszra van szükség egy 100 köbméteres helyiségnek
24 órán át való fűtésére. Állandó tűz ősztől tavaszig, naponkint mindössze
egyszer kell egy egész kis mennyiséget utánarakni. Lukszus-kivitelt. Ok-
vetlen írjen a jugszláviai vezérképviselőnek: American Heating, Zagreb,
Marovska 15. 11889

Peko cipőgyár fióküzlete, Szuboticán, H telbank palota
Női, férfi és gyermekcipők, — csakis finom áru —
TRETORN galoschni, hócipők és gummiesizma-ujdonságok!

SOK EZER MEGGYÓGYULT BETEG

nem titkos szer, hanem az évszázadok óta kiváló gyógyerejéről híres dalmáciai fűzének nedvéből kiváló gyógyhatású tengeri fűvek hozzáadásával készült kivonattal.

Készíti és postán szétküldi **Dr. Semelić gyógyszerterára Dubrovnik 2.**

Ara üvegenként 40 dinár, 3 üveg 105 dinár, 8 üveg 245 dinár

7612

köszönőlevele igazolja, hogy mindennemű **gyomor-, máj-, vese- és bélbaj** ellen a leghatásosabb gyógyszer a **FIGOL**, amely a legmakacsabb betegséget a legrövidebb idő alatt teljesen kigyógyítja. A **FIGOL**

Olcso árak! *Olcso árak!*
Tekintse meg a **Schlager-féle kirakat**
ridikül-ujdonságait
Utas-cikkben nagy raktár! Subotica, Aleksandrova ul. 1.

CRÈME ÉCLIPSE

A legjobb cipőkrém a legjobb kulcsos patent-dobozban 12443

Jugoszláviai vezérképviselőt és lakatot:
Etabl. D. Pechmajou & Co., Zemun

Legfinomabb solingeni **szabó-OLLÓ** olcsó áron jótállással.
Kérjen árajáratot!
Weiner vaskereskedés Subotica, gyümölcs-piac

Olcsobb lett a **petróleum**
Ertesítem a t. vevőkösönöset, hogy a világlítási árszon kedetével a petróleum árat literenként **Din. 5.50.-ra** mérsékeltem.
Kőrösi Géza gyarmatárkereskedés, Rudic u. 12. Tel: 513

Sütemény 2 din.
Haboskáv süteménnyel **5 din.**
Teasütemény k7.-ja **60 din.**
Alkalmi és lakod.imas **Torták** olcsón kaphatók 5408
„MIGNON“ Institorisz Sándor utonnan megnyitott cukrászdájában SUBOTICA, Strömajerova ul. 22 Hal'paci, Páragó mérsáros mellett

Kemény D. Dezső ecetgyára értesíti
vevőit, hogy az ecetgyár és iroda az uccanyítás következtében is a régi helyén marad: Városi térpalotával szemben, I., Vojvodiceva 5. Bejárat az új uccán. Ez alkalommal figyelemzetti a t. háziasszonyokat, hogy ha sulyt helyeznek arra, hogy a télire el-tett uborka, paprika és zöldfűszelékék mindig szépek és jók maradjanak, csak Kemény-féle eszencet használjanak. 216

Kereskedelmi utazókat keresek
Bicska, Bánát és a Vojvodina beutazására Kis kólkéző! Nagy melléke. est!
Drag. V. Samardžić, Ljub'jana, Mestni trg 12/1

SZÖRME-különlegességek
Zsulyevitsnál
Subotica, Sokolska ulica 15

Kétszobás modern lakás fürdőszobával nov. 1-re **kiadó**
Irodának is alkalmas!
Sugár Manóná! Gyümölcs-piac

Uj helyiség! 11213 Saját készítményű **CIPŐK** elegánsak, tartósak, olcsók **Kochnál** Pluković-ház, a kiskápolnánál **Uj helyiség!**

Eladó Babkox-kazán 155 m² épült 1917-ben
Brünni Tandem kondenzátoros, 450 HP, legújabb szerkezettű **GŐZGÉP**
Pančevói Gőzmalom R.-t. Pančevo 11841

Borcsapok dákok, billárdgolyók, mandinergummik, ernyők nagyban és kicsinyben
őz. Gerber lakabné műszertárgyos üzembén Subotica, Bene Sándor v. óva 32

gyorstalpaló
Olcso, de jó javítást, kész és rendelt cipőket csak a **gyorstalpaló** készít. Poštanska ulica 4. Vörösökör mellett. Saját ház **LUSPAI**

„PROFESSZOR ANDONOVIĆ“ geodéziai és építészeti akadémia
BEOGRAD BRANKOVA 23, TELEFON 16-56
Előkészít GEODÉZIKET GEOMÉTEREKET (5 mérőket adófi-szkie), EP.TÉSZEKET (vállalkozókat), és MŰ ZAKI RAJZOLÓKAT. Az OKTATÁS: évi vagy egyiskolaievetter, ed. LANDIJ 3300 dinár az első 3.000 dinár a többi szanvez-terekre. A TÉLI ISKOLAI ÉV november 1-én, a NYÁRI junius 1-én kezdődik. A VIZSGÁK kezdete október 21-én. BEIRATKOZÁS most még lehet. ELOKÉSZÍTŐ ÉS KIEGÉSZÍTŐ KURZUSOK. Felvilágosítással, valamint díjmentes útbaigaztással szolgál az IGAZGATÓ AG

Kivándorlók figyelmébe!
Aki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Délamerikába: Argentínia, Brazília, Uruguay álamba akar utazni, annak azonnali és díjtalan felvilágosítást nyújt a **FRANCIA VONAL**
Hasonló felvilágosítást nyernek a visszautazók is.
Beograd Sombor Vel. Becekerek
Karadjordjeva 91 Vojvoda Putnika Vence 20 Obala Princeza Jelena 3

BOTOT

AZ EGYEDÜLI A PÁRISI GYÓGYSZERÉSZETI AKADEMIA ALTAL VELEMÉNYEZETT SZAJVIZ.
A világ legrégibb gvara. Alapítva 1755

Droguistasegédet
magyar, német, szerb nyelvismérettel **azonnali belépésre keres Fehér drogéria, Szombor**
Cak a jobb gyakorlatiattal rendelkező jelentkezőt veszek fel 12305

Téli divatujdonságok férfi és női szüvetekből nagy választékban megérkeztek
BERGERGYULA kézműaruüzlete, SUBOTICA, Tereziina ulica 3. 12510

ÁLLATAINAK
hiását, erőbéli a lapotát, esontépződését fokozza, a betegségekkel szemben ellenlővő teszi, ha naponként 1 kan'l
MAGDOLNA állati táplisztet kever az abrakba
Csak lepőmből, eredeti kis zsákokban ke til forgalomba — Minden zsák használati ut sitást és adago ó kara at tartalmaz. A lato vosi f lügelet!
MAGDOLNA állati tápszeripar
Szubotica, Mariborska 7 12324

MOST NYILT MEG!

„NAPREDAK“ KÖNYVKERESKEDÉS ÉS ANTIKVÁRIUM VEL. KIKINDÁN
Szerb horvát, magyar és német **kölcsönkönyvtár vidékre is kölcsönöz**
Kereskedelmi információk
Hirdetéseket felvesz a Bácsmegeyi Naplóra és az összes lapokra kiadóhivatali áron

MOST NYILT MEG!

Legjobb minőségű
űtítésre jól válogatott megbízható kittaó bor-és csemegé-
szőlőoltványok
kítartó amerikai alanyokon oltva, igen erős gyökérzettel, mérsékeit árban kaphatók.
Kérjen árjegyzéket.
Gyorgyevicz Misa szőlőoltványtelep-tulajdonos Noviszad, Kiszácsi ulica 10

Legfinomabb saját pörkölésű friss **„SZULTÁN“** jegyű kávéhoz az alantí ajándékokat adom anélkül, hogy a kávé árba beszámítanám, mert ezen kiváló minőségű kávé mindenhol be akarom vezetni
1 kg. kávé, pörkölt, legfinomabb „SZULTÁN“-keverék 90.- dinár
Ajándékok:
1 kg. vételnél 1 drb elsőrendi asztali óa
2 . vételnél 1 drb finom ébresztőóra
3 . vételnél 1 drb szép és jó zsebóra
Vidékre postán utánvétellel
SCHÄFFER RÓZA
kávépörköldéje Subotica, Főpostával szemben

Hölgyfodrász-szalon

Az ismert kiváló női fodrász, **BULAJIĆ**, július 1-től kezdődően **Aleksandrova ulica 6.** szám alatt van. Bejárat a kapu alatt. Ismert olcsó árak!

A tudomány

Antiszeptikus fog-,

Bakteriológiai vizsgálataik igazolják, hogy ez a víz megöli minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogaknak, a száj és a garatokat megtisztítja a ragályos okozó és terjesztő baktériáktól, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép fehérségét.

Külön védekezőszer a torfajás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnél, az angina, reuma, szivizomzat megbetegedése, szanyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-

uj sikere!

száj- és garatviz!

cilunak a szájüregebe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

Garatmegbetegedéseknél külön határu öblöszor.

Különösen nőknél öshelyen az iny- és az állkapocs megbetegedéseinél és az olyan betegségektől tartama alatt, amelyeknél a beleget bizalmas gyógyszer használni.

Kapható minden gyógyszerüzletben és drogeriában.

Ara üvegenként 24 dinár.

11533

Az olcsó speciális kályha fatüzelésre „ORANIER“

márka, megérkezett

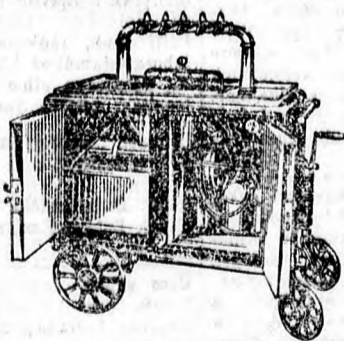
Oehler-Blattmann

Tulajdonos A. Meier Novisad

12141

Mozgó limonádé-kimérő apparátust szódagyártóval

tetszetős kivitelben és hygienikus berendezéssel gyárt

Braća Goldner jég szekrény-, fabutor- és r zárugyár

Subotica, Jugovića 20
Telefon 1-34

Kérjen árajánlatot!

Minden célnak megfelelő rádiócsövet

talál a TELEFUNKEN-csővek sorozatában. Fogadja meg a szakértő rádiómérnökök tanácsát és rádiócsöveit legújabb 82 oldalas TELEFUNKEN-rádiócső-katalogusunkból válassza ki, amelyet bárkinek díjmentesen szívesen megküldünk

TELEFUNKEN

A legrégebb tapasztalat - A legmodernebb konstrukció

Jugoslavenski Siemens A. D., Beograd
Kralja Aleksandra 3

TELEFUNKEN

rádiókészülékek, hangszórók, lámpák

Állandó nagy gyári lerakata. Viszonteladóknak eredeti gyári engedély!

KONRATH D. D.

univerzális rádiószakvállalat, Subotica

Három igaz szó: Nyomtatvány Minervában olcsó!

LEVELEZÉS

Ha kedved van, jövő szerdán délelőtt. Csókolj Pofid. 12544

HÁZASSÁG

Ezerény, fiatal, elegáns, urilépített, keresztény leányomnak megfelelő házasságot keresek. Hozományul legalább 150.000 dinár értékű városi házat adok, butort, kelengyét. Fényképes, személyi adatokkal ellátott leveleket. Szemünk fényes jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 12533

Kizárólag vagyonos diplomás urak és hölgyek házassági ügyében biztos sikerrel, diszkrétan eljárók. Cim a kiadóban. 11537

FOGLALKOZÁS

Volt önálló kártyasmasztor, 20 éves, üzlethezértői, segédi, esetleg más állást keres. Címe Die Woche kiadóhivatala, Odzaci. 12538

Földbirtokosokat látogató egyének, ugymint gépjáratulazók, nagyon jó meliék keresetre tesznek szert egy olyan könnyű kis cikkel, amiből mintakollekció sem kell és minden földbirtokos megveszi. Ajánlatokat Tiszta haszon! Jellegre a lapkiadóba kérünk.

Fűszer- és esemegkereskedőket látogató úgynökök, kollektívák nélküli cikk terjesztésére keresetnek. Ajánlatok: Radio Reklam, Subotica, küldendők.

Fiatl tenykepész-segédnö, pozitív, negatív refúser, állást keres. Cim a kiadóban.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó közzétételével. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak földbeli gyűjtés területeit továbbítunk. Kérdésekben fordulj a kiadóhivatalunkhoz.

Mérlegképes könyvelőnek kiné ideje megengedi, hogy Szubotcán a Ruff utrendező könyvelés propagálásával foglalkozzék, jó jövedelmét biztosítok. Cim: Radio Reklam, Subotica. 12526

Licsno právóval rendelkező korosmáros bérbevenne korosmát, esetleg iocósnak is elmenne. Fülöp Lajos, Majdan (Bánát). 12548

Deutsches Stubenmädchen mit guten Zeugnissen wird gesucht zu Aleksandar Kriszhaber, Paje Kujundžićeva ulica 34. 12560

Okleveles tanítóné, szerb-német főnapos elfoglaltságot vállal. Cim a kiadóban.

Munkanélküliek kereskedelmi képzettséggel, könnyű foglalkozásra, délután 3-4 ig jelentkezhetnek Heumann könyvkereskedésben Karadjordjev trg 12.

Gyógyszertárberlet szerb-horvát vidéken előjegyzésben. Magiszterek állást keresnek. Komikálja, Noviszad. 12558

Paplanos munkásokat, munkásokot magas fizetéssel felvesz Paplanipar. a Korzón. 12409

Az állam új elnevezése alcaimából gumibélyegzőket és pecsétnyomókat saját műhelyben legolcsóbban készítek. Mayschhof optikus Szubotica - V. B. C. e. k.

Czobainas állást keres. Cim a kiadóban. 12544

Közeleg a tél! Mindenkinek kötelessége gondoskodni arról, hogy ágyneműje rendben legyen. Erről olcsón és jól csak Buljovskóné Német Margit paplankészítőnél, Pášićeva ulica 8. (edénypiac) tud gondoskodni. — Készít paplanokat legolcsóbbtól a legdrágáig. Régi használt paplanokat átalkot olcsó munkadíjért. Jöjjen győződjék meg szolid áramról. — Azonkívül minden rendelémet egy kellemes meglepetésben fogom részesíteni. 11767

Nevelőnő, aki szerbül és magyarul beszél, jó bizonyítvánnyal, aki némileg a háztartásban is segítőkész, keres azonnalra Brandeis Calma, Szerémmegye. 12455

Elsőrendű bubihajvágó, aki az onduláshoz is őt állást keres. Cim a kiadóban. 12476

20%-os koronabónus eladását és vételét legelőnyösebben közvetítjük Subotica Kereskedelmi és Iparbank. (Vasuti parkkal szemben.) 12509

Gyógyszerész-asszisztent keres nagyobb praktissal és nyelvismeretekkel. — Ivacković M. gyógyszerész. Velika Kikinda. 10787

Művirágkészítő leányokat felveszek. Kramer, Sokol-ska ul. 1. 12488

